

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ
од Четвртото продолжение на
Четиринаесеттата седница на Собранието
на Република Македонија, одржана
на 7 декември 2006 година

Седницата се одржа во сала 1 на Собранието на Република Македонија, со почеток во 12,20 часот.

Седницата ја отвори и на неа претседаваше господинот Љубиша Георгиевски, претседател на Собранието на Република Македонија.

Љубиша Георгиевски: Ги молам пратениците да влезат во салата.

Пратениците: Игор Ивановски, Горан Мисовски, Љубчо Георгиевски, Абдулади Вејсели, Теута Арифи, Даут Реџеџи, Мендух Тачи, Арбен Џафери, Фадил Сулејмани и Али Ахмети ме известија дека се спречени да присуствуваат на седницата.

Продолжуваме со дискусија по точката 15 од дневниот ред - Предлог за донесување на закон за ратификација на Протоколот за оружје со заслепувачки ласер (Протокол ИВ од Конвенцијата за одредени конвенционални оружја ЦЦЊ), со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот, со Предлогот на законот, извештаите на работните тела на Собранието ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам, кој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок:

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за ратификација на Протоколот за оружје со заслепувачки ласер (Протокол ИВ од Конвенцијата за одредени конвенционални оружја ЦЦЊ).

Пред да преминеме на гласање, ги молам службите да достават точен број на присутни пратеници во салата.

Ги молам координаторите уште еднаш да ги повикаат пратениците.

Уште двајца или тројца ни недостасуваат.

Знам дека има комисији, меѓутоа, за да продолжиме во овој момент, за да избегнеме пауза...

Ги молам службите уште еднаш да достават точен број, бидејќи во меѓувреме пристигнаа многу пратеници.

Во салата имаме 70 пратеници.

Според тоа, ве повикувам да гласаме.

Гласале 63 пратеници, сите 63 пратеника гласале за.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 64 пратеника, сите 64 гласале за.

Констатирам дека е усвоен Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот.

Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 64 пратеника, сите 64 гласале за.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за ратификација на Протоколот за оружје со заслепувачки ласер (Протокол ИВ од Конвенцијата за одредени конвенционални оружја ЦЦЊ).

Минуваме на точката 16 - Предлог за донесување на закон за ратификација на Протоколот за експлозивни остатоци од војна (Протокол В од Конвенцијата за одредени конвенционални оружја), со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот, со Предлог на закон, извештаите на работните тела на Собранието ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам, кој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок.

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за ратификација на Протоколот за експлозивни остатоци од војна (Протокол В од Конвенцијата за одредени конвенционални оружја).

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 69 пратеници, сите 69 гласале за.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 69 пратеници, сите 69 гласале за.

Констатирам дека е усвоен Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот.

Предлогот го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 69 пратеници, сите 69 гласале за.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за ратификација на Протоколот за експлозивни остатоци од војна (Протокол В од Конвенцијата за одредени конвенционални оружја).

Минуваме на точката 17 - Предлог за донесување на закон за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Република Полска за враќање и преземање на лица кои престојуваат без одобрение, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот, со Предлогот на законот, извештаите на работните тела на Собранието ви се доставени односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок.

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Република Полска за враќање и преземање на лица кои престојуваат без одобрение.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 69 пратеници, сите 69 гласале за.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 59 пратеници, сите 59 гласале за.

Во салата се присутни над 70 пратеници.

Констатирам дека е усвоен Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот.

Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Во салата има доволен број пратеници.

Гласале 59 пратеници, сите 59 гласале за.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Република Полска за враќање и преземање на лица кои престојуваат без одобрение.

Минуваме на точката 18 - Предлог за донесување на закон за ратификација на Спогодбата за измена на Спогодбата за стопанска соработка помеѓу Република Македонија и Република Словенија, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот, со Предлогот на законот и извештаите на работните

тела на Собранието ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок.

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на законот за ратификација на Спогодбата за измена на Спогодбата за стопанска соработка помеѓу Република Македонија и Република Словенија.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 63 пратеници, сите 63 гласале за.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 63 пратеници, сите 63 гласале за.

Констатирам дека е усвоен Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот.

Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 66 пратеници, сите 66 пратеници гласале за.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за ратификација на Спогодбата за измена на Спогодбата за стопанска соработка помеѓу Република Македонија и Република Словенија.

Минуваме на точката 19 - Предлог за донесување на Закон за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Сојузната Влада на Република Австрија за преземање на лица со незаконски престој, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот со Предлогот на законот и извештаите на работните тела на Собранието ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок.

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Сојузната Влада на Република Австрија за преземање на лица со незаконски престој.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 65 пратеници, сите 65 гласале за.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 64 пратеници, 63 гласале за, 1 воздржан, против нема.

Констатирам дека е усвоен предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор?

Има збор господинот Владо Бучковски.

Владо Бучковски: Благодарам претседателе.

Повеќе можност да го промовираме заменик министерот за надворешни работи, кој можеби, уште на почетокот требаше да даде некои образложенија, затоа што ова што денеска го прави Собранието е спротивно на она што го најави претседателот на Владата дека ќе ја промениме тактиката и наместо, поединечно со членките на Европската унија да потпишуваме договори за реадмисија, ќе се обидеме тоа да го направиме со Брисел. Да видиме дали паралелно, додека не стигнеме до тој стадиум кога ќе може да го потпишеме тој договор со Брисел, Парламентот ќе биде ставен во позиција да ги ратификува овие договори. Ништо повеќе. Благодарам.

Љубиша Георгиевски: Јас го заклучив претресот. Но, тука е министерот и оваа забелешка ќе ја земе ад нота.

Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 65 пратеници, сите 65 гласале за.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Сојузната Влада на Република Австрија за преземање на лица со незаконски престој.

Минуваме на точката 20 - Предлог за донесување на закон за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Република Бугарија за прекугранична полициска соработка, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот со Предлогот на законот и извештаите на работните тела на Собранието ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок.

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на

Република Бугарија за прекугранична полициска соработка.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 64 пратеници, сите 64 гласале за.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 65 пратеници и сите 65 пратеници гласале за, против нема и воздржани нема.

Констатирам дека е усвоен предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот.

Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 65 пратеници, сите 65 за.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Република Бугарија за прекугранична полициска соработка.

Минуваме на точка 21-Предлог за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за Народна банка на Република Македонија, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на закон, со Предлог на закон и извештајот на Законодавно-правната комисија, ви се доставени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на законот.

Молам, кој бара збор?

Има збор министерот за финансии.

Повелете.

Трајко Славески: Благодарам претседателе.

Почитувани пратеници, познато е дека новата Влада ги прифати и ги акцептираше сите обврски што беа преземени со аранжманот стенд бај потпишан од страна на претходната Влада.

Во рамките на тие преземени обврски, спаѓа и обврската околу измени и дополнувања на Законот за Народна банка, кои што се предложени на оваа седница, со Предлог на закон.

Сакам да известам дека некои покрупни претресувања на Законот за Народна банка на Република Македонија ќе бидат предложени во текот на наредната година, но повторувам со нов закон за Народна банка, заради ургентноста на потребата, обврските преземени од страна на Владата на Република Македонија со аранжманот спрема ММФ, ги предложивме измените на овој закон со Предлог на закон. Сакам да ве известам дека се работи за две позначајни измени кои што се содржани во законот.

Првата се однесува на потребата да се прераспреди или поинаку да се дефинира распределбата на добивката што ја остварува Народна банка на Република Македонија, а тоа е разликата меѓу приходите и расходите, која што до сега со постојниот Закон се распределува 20% за општи резерви на Народна банка на Република Македонија, а 80% одат во Буџетот на Република Македонија. Но, со оглед на тоа што, доколку општите резерви на Народна банка на Република Македонија се симнат до ниво на 40% или со тоа ниво на основниот капитал, потребно е дополнување на тие резерви. Состојбата на Народна банка на Република Македонија и заради причини кои што се дискутирани во Парламентот, во случајот е таква и од таму претходната Влада презела обврска, поголем дел од добивката да се пренасочува кон градењето или зголемувањето на општите резерви на Народна банка на Република Македонија.

По подолги дискусии за време на присуството на мисијата на ММФ, Министерството за финансии прифати во догледно време, се додека не се стигне до извесно ниво на тие општи резерви, речиси да биде обратна поделбата на добивката. Во Буџетот да одат само 30% од средствата што се остваруваат на име и добивка на Народна банка на Република Македонија, додека 70% да се насочуваат кон зголемувањето на општите резерви. Има еден механизам на автоматизам, штом ќе се достигне задоволително ниво на тие општи резерви, веќе автоматски повеќе средства ќе се насочуваат кон Буџетот како што ви е презентирани во Предлогот за донесување на закон, со Предлог на закон.

Втората покрупна измена, која што покрупно е донесена или се предлага, врз основа на договорот со ММФ, со укажување дека тоа е стандардна практика во светот со централните банки во смисла на овластувањата на гувернерот на Народна банка на Република Македонија, односно гувернерот на Централната банка е зголемувањето на овластувањата на гувернерот во случај кога интервенира според законот за средување на некои состојби во рамките на својот мандат во комерцијални банки под надлежност на Народна банка на Република Македонија. Имено, се предлага заради специфичноста на состојбите, решението на гувернерот да биде конечно во управна постапка. Тоа е новината за која што имаше извесни изјави и дискусии за време на собраниските комисии и јас сум подготвен, доколку се укаже потреба да дадам дополнителни објаснувања зошто го правиме ова на овој начин. Што значи дека се поаѓа од фактот, она што е банка како операција, како фирма, како претпријатие, наутро, после неколку часа да биде сосема различна работа. Затоа, ја предлагаме оваа измена. Има и неколку измени кои што се од помалку суштински карактер и се однесуваат на посетни работи во смисла на функционирањето на Народна банка на Република Македонија.

Љубиша Георгиевски: Благодарам.

Повелете господине Аднан Јашари, имате збор.

Аднан Јашари: Ви благодарам.

Кратко образложение би сакал да дадам и доволно за да се разберат измените кои што се предвидуваат со понудениот закон за измени и дополнувања на Законот за Народна банка на Република Македонија. Од тоа што го прочитавме во образложението и тоа што го слушнавме од претставникот на Владата, значи од министерот, можеме да дојдеме до заклучок дека се говори за две, би рекол, коренити измени.

Првата измена е во однос на распределбата во насока на поделбата на чистата добивка или нето добивката, која се остварува од Народната банка во текот на одредената година. Во оваа насока се менуваат пропорциите кои се однесуваат на општите резерви и другиот дел кој се смета како буџетски приходи. Анализирајќи го ова што се предвидува со овие измени, а посебно имајќи ги предвид препораките на ММФ, сакам да нагласам дека во неколку права, ова прашање не се решава на овој начин, туку му е дозволено распределбата на добивката да биде со решение на одборот на банката. Јас не сум против овој начин, ќе го поддржам овој начин.

Има и едно друго прашање, кое исто така има своја тежина, прашањето на правото на жалба, каде против одлуките на гувернерот на Народната банка. Повеќе е од евидентно дека за ова прашање се говореше и се расправаше еден долг период и за ова прашање не сум против. Добро е по него да се постапи, но на овој начин на решенијата на гувернерите во управните постапки да бидат конечни. Меѓутоа, ценам дека начинот, техничкиот начин на изготвувањето и на ова решение е погрешен. Токму за ова покренав и поднесов амандман и кога ќе дојде редот ќе го образложам мојот предложен амандман. Ви благодарам.

Љубиша Георгиевски: Благодарам.

Збор има господин Владо Бучковски.

Владо Бучковски: Благодарам претседателе.

Најпрво, да кажам дека останав во салата за тоа да покажеме дека има од наша страна подготвеност за сите реформски потези на Владата, кои во дадениот случај се и континуитет на она што го правеше претходната Влада, да дадеме поддршка. Но, бланко нема да бидеме, уште еднаш повторувам, кворум за парламентарното мнозинство. Во моментот има помалку од 60 пратеници, ако признаете дека фалат овие 15 до 20 пратеници од опозицијата, ние ќе гласаме за законот. Меѓутоа, мислам дека несериозно и денешниот почеток да дојде дваесетина минути, заради неприсуство на еден заменик министер за надворешни работи, а потоа да имаме реален проблем со кворумот.

Но, да се вратиме на основата зошто побарав збор. Сметам дека она што го кажа министерот за финансии е многу битно, имајќи предвид дека за овие измени на Законот за Народна банка имаше сериозна и експертска расправа околу уставниот

основ и дали е можно да се засили на овој начин улогата, пред се на Народната банка, тука мислам на гувернерот на Народната банка. Но, со последните уставни измени, според мислењето на експертите, иако меѓувреме слушам дека на некои од комисиите веќе некои од пратениците заговараа дека веројатно овие измени ќе бидат оспорени пред Уставниот суд, сепак сметам дека Парламентот треба да ги донесе овие измени, заради ветувањата и потписот што го ставивме на аранжманот со ММФ и заради нашата заложба да биде и нашата Народна банка компатибилна со другите централни банки и да се засили улогата на гувернерот, онака како што кажа министерот и треба да бидеме свесни дека еден од исклучоците кои ги дозволуваат се уставните амандмани, е биде токму во овој случај да не се применуваат општите начела на управната постапка, туку да нема жалба на одлуките на гувернерот, туку тие да бидат мериторни и со нив да завршува постапката.

Уште еднаш ја изразувам нашата подготвеност, сега малку демонстрираме и си играме со парламентарното мнозинство да докажеме дека реално се неосновани обвинувањата на опозицијата, не може амблук да биде обвинета дека ги кочиме реформите. Во конкретниов случај се гледа дека несериозно се однесува парламентарното мнозинство. Благодарам.

Љубиша Георгиевски: Благодарам.

Бидејќи нема повеќе пријавени за збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок.

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за Народна банка на Република Македонија.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 64 пратеници, сите гласале за.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 68 пратеници, сите 68 пратеници гласале за.

Констатирам дека е усвоен предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Пратеникот Аднан Јашари поднесе амандман на член 6 за бришење на став 3, по кој Владата не се произнела.

Отворам претрес по амандманот на член 6, за бришење на став 3, поднесен од пратеникот Аднан Јашари.

Има збор министерот за финансии.

Трајко Славески: Благодарам претседателе.

Најпрво, ако дозволите да му се заблагодарам на господинот Јашари за генералната поддршка што ја дава за овие измени во Законот за Народна

банка на Република Македонија. Но, овој амандман Владата не може да го прифати, од причина што тој упатува на исклучок што е пропишан со Законот за Народна банка на Република Македонија, а тој е содржан во ставот 4 од истиот член, односно исклучокот е во постапки за јавни набавки на Народна банка кога незадоволната страна своите права ќе може да ги остварува со жалба до Второстепената комисија, а не со поведување на управен спор против актот на гувернерот. Благодарам.

Љубиша Георгиевски: Владата не го прифаќа амандманот.

Има збор господин Јашари Аднан.

Аднан Јашари: Ви благодарам. Доколку се анализира внимателно ставот 3 од членот 6, со кој што се менува членот 61, во кој што меѓу другото пишува, значи против актите на гувернерот на Народната банка, може да се иницира управен спор, доколку со овој закон не е уредено поинаку. Во оваа насока ќе ми дозволите да го цитирам член 8 од ставот 2 од Законот за управни спорови, во кој што меѓу другото се вели вака: "Управен спор може да се покрене и против одлуките од прв степен, против кои нема место за жалба во управен спор". Сега, доколку се анализира ставот од член 6 од текстот на Законот за Народна банка, посебно последните реченици, каде што се вели, ќе повторам уште еднаш, доколку со овој закон не е уредено поинаку, се доаѓа до констатација дека овој став е во директна спротивставеност со ставот 2 од членот 8 од Законот за управни спорови. Зборот ми е во тоа што против актите во управна постапка од прв степен против кои не се дозволува право на жалба, под секој услов, без оглед дали веќе се инкорпорира некоја одредба од некој закон или не како такво, тогаш ова право постои, затоа што како такво право е предвидено во лек генералис или како што е Законот за управен спор. Прашањата кои што се вон од ова што јас го нагласив или пак што се предвидени во членот 8 став 2, во ниту еден поинаков начин не може да се уредат. Благодарам.

Љубиша Георгиевски: Дали некој друг бара збор? (Никој).

Бидејќи нема повеќе пријавени за збор, го заклучувам претресот по амандманот.

Амандманот го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 75 пратеници, 21 за, воздржано 4, против гласале 50 пратеници.

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот на член 6 за бришење на став 3, поднесен од пратеникот Аднан Јашари.

Продолжуваме со претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот.

Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

67 пратеници гласале, за гласале 65, против 2, воздржани нема.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за изменување и дополнување на Законот за Народна банка на Република Македонија.

Андоновска Марија има збор процедурално.

Марија Андоновска: Благодарам претседателе.

Почитуван претседателе, почитувани колеги пратеници, претставници на Владата.

Знаејќи во каква колабирана состојба ни се наоѓа здравството и земајќи ја предвид итноста и потребите за реформи во истото, предлагам точката 26 која што е Предлог за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за здравствена заштита, со Предлог на закон, да дојде како точка 22, всушност, да се замени со точката 22 која што претставува Предлог за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за политичките партии, со Предлог на закон. Бидејќи се работи за реформски закон, суштински закон со кој битно се подобруваат состојбите во здравството, вклучувајќи ги првенствено и пациентите, мислам дека треба да му се даде приоритет.

Затоа барам поддршка од 10 пратеници.

Љубиша Георгиевски: Гледам дека имате поддршка.

Предлогот го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 62 пратеници, за гласале 51, воздржано 2, против гласале 9 пратеници.

Според тоа, точката 26 станува точка 22.

Повелете процедурално, Роза Топузова Каревска.

Роза Топузова-Каревска: Благодарам.

Со оглед дека Собранието изгласа да има поместување на точките, точката 26 да биде на местото на точката 22, а точката 25 е поврзана со точката 26, можеби таа би требало да биде точка 23, но има време околу тоа да зборуваме, можеби најдобро би било двете точки да ги разгледуваме една после друга како што беа ставени на дневниот ред. Со оглед на тоа дека се работи за многу сериозни точки, се согласувам со образложението на почитуваната колешка, можеби треба навистина да дебатираме побрзо. Меѓутоа, пратеничката група на ЛДП и другите пратеници се подготвуваа да дебатираат околу точките кои исто така се со сериозен карактер, тука се Законот за политичките партии, потоа Законот за празниците во Република Македонија, мислам дека ние во овој момент не би можеле да се вклучиме во дебатата и затоа барам пауза за да можеме да се подготвиме и да дебатираме по оваа точка. Благодарам.

Љубиша Георгиевски: Благодарам.

Објавувам пауза од половина час.

(Повеќе пратеници бараат збор).

После паузата ве молам.

Повелете, Владо Бучковски прв и потоа Цветанка Иванова, процедурално.

Владо Бучковски: Сакаме да помогнеме околу паузата.

Љубиша Георгиевски: Вие говорите за паузата? Повелете.

Владо Бучковски: Да, за паузата.

Затоа што се прави преседан, почитуван претседателе и пред Парламентот да направи претумбација на дневниот ред влегува заменик министерот за здравство, а не се користи добрата волја на опозицијата да се вклучи во дебатата, ќе ни треба повеќе време за оваа дебата...

Љубиша Георгиевски: Ќе кажете после.

Владо Бучковски: Бидејќи во салата ги нема нашите доктори експерти, ние не очекувавме дека ќе расправаме денес и не гледам дека нешто се промени драматично од 30 ноември кога го утврдувавме дневниот ред до денес, мислам дека оваа маневра е непотребна. Ако треба пратеничките групи дополнително да направат консултации, ние сме подготвени, затоа што ние сметаме дека до крај треба да се изведе дневниот ред и дека Законот за празниците во меѓувреме предлагачот треба да го повлече. Затоа бараме пауза најмалку од три часа за да се консултираме со мнозинството, а и да дојдат нашите пратеници кои не беа подготвени. Имавме 4 точки за разгледување и мислење за Законот за политички партии да расправаме цел ден.

Тоа е нашиот предлог. Ние се придружуваме на предлогот дека треба да имаме пауза.

Љубиша Георгиевски: Потполно ги разбираам вашите потреби, меѓутоа, деловнички ограничување е на еден час.

Затоа, предлагам максимално траење на паузата деловнички од еден час, односно толку колку можам, повеќе не можам. После тоа сега гледам имаме и еден час пауза за ручек, па паузата реално е два часа, што мислам дека е доволно.

А сега госпоѓо Цветанка Иванова, повелете.

Нешто прескочи овде, повелете госпоѓо Весна Јаневска. Се извинувам.

Весна Јаневска: Не прескочи ништо, почитуван претседателе, вообичаен ваш однос кон координаторот на ВМРО-Народна партија, за кој реагирав и на координацијата, за кој имам сведоци и и се случувало и друг пат. Затоа, ве молам внимавајте, тоа е ваша обврска и должност.

Не знам од кои причини се случува ова денес, но ако парламентарното мнозинство има потреба да се случи вакво нешто, тогаш вие како дел од тоа треба да имате разбирање за оние кои сакаат да бидат конструктивни. До колку дојде до вакви ситуации, навистина сите пратеници треба да се свесни дека во моментот станува збор за многу сериозен закон, за многу значајна тема. Значи за здравствениот систем кој во тешката ситуација на

Македонија го одржуваше социјалниот мир на државата.

Сериозно свакајќи ја нашата задача како пратеници, ние од ВМРО-Народна партија имаме дадено амандмани кои сметаме дека ќе придонесат за квалитетот на законот, за што сериозно ќе дискутираме понатаму, да не навлегувам во непроцедурално нешто. Затоа ве молам, најмалку што можете да направите е да ги споите оваа пауза со ручекот и Собранието најрано да почне во 15,00 часот. До колку има дополнителни потреби да се подготвиме, сметам дека и тоа треба да го уважите. Ви благодарам.

Љубиша Георгиевски: Само што го направивме тоа. Повелете госпоѓо Иванова.

Цветанка Иванова: Благодарам господине претседателе.

Јас бидејќи права се пријавив не знам од кои причини бев исклучена и сега би требало мојот предлог поинаку да го формулирам, затоа што веќе имаме барања за пауза, кои се секако оправдани заради измената на дневниот ред.

Јас би предложила точката 24 - Предлог за донесување на закон за дополнување на Законот за извршување да биде разгледана како прва наредна после паузата што е дадена, бидејќи тука е и министерот како овластен претставник на предлагачот, од причини што ова не е ни обемене ни сложен закон и тоа претставува усогласување со Одлука на Уставниот суд, а се со цел да се овозможи извршителите да ги извршуваат своите јавни функции утврдени со закон, затоа што вака како што е имаме правна празнина и не можат да ја обавуваат својата работа.

Љубиша Георгиевски: Дали имате подршка од 10 пратеници?

(Повеќе пратеници креваат рака).

Предлогот го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 74 пратеници. 67 пратеници гласале за, никој воздржано и 7 пратеници гласале против.

Констатирам дека предлогот е усвоен.

Објавувам пауза до 15,00 часот.

(Паузата отпочна во 13,10 часот)

(По паузата седница продолжи со работа во 15,5 часот)

Љубиша Георгиевски: Продолжуваме со работа.

Минуваме на точка 24. - Предлог за донесување на закон за дополнување на Законот за извршување, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот со Предлог на закон и извештаите на работните тела на Собранието Ви се доставени односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам, кој бара збор.

Има збор министерот за правда, господинот Маневски.

Михајло Маневски: Почитуван господине претседателе, почитувани дами и господа.

Законот за извршување е донесен во мај 2005 година и Законот имаше одложно дејство на примена и почна да се применува од крајот на мај 2006 година. За таа една година се направени потребните подготовки. Се обавија испитите за извршители и се именуваа 40 извршители во подрачјата на Република Македонија. Меѓутоа, во текот на октомври 2006 година, Уставниот суд на Република Македонија донесе одлука со која се укинува став 2 од член 46, а тоа е овластување на министерот за правда во согласност на Комората на извршители, да ја донесе тарифата за наградата на извршители. Уставниот суд ја укина оваа одредба поради тоа што подзаконски акт не може да се утврдуваат материјални обврски на граѓаните, секако дека со дополнувањето на Законот кој ви е доставен, во четирите става, практично се утврдуваат критериумите врз основа на кои ќе треба да се донесе тарифата за награда на извршителите и врз основа на овие критериуми ќе се создадат тие материјални обврски на граѓаните.

Мислам дека се работи за еден закон кој е од итен карактер и треба да се донесе.

Благодарам на Собранието, на претседателот и на пратеничката Иванова која предложи оваа точка да се стави на дневен ред сега во овој момент, со оглед на тоа што веќе се подготвува и нов тарифник, бидејќи и тарифникот е укинат затоа што е укината и основата за донесување на тој тарифник. Колку е можно побргу, Министерството за правда веќе подготвува тарифник, да може да биде донесен за да не биде доведена во прашање работата на извршителите. Мислам дека се работи за еден закон што сметам дека Собранието ќе расправа и ќе го донесе.

Благодарам.

Љубиша Георгиевски: За збор се јавува пратеникот Мери Младеновска Георгиевска.

Мери Младеновска Георгиевска: Почитуван претседателе, господине министер, колеги.

Законот за извршување е еден од најреформските закони во сферата на судството, дел од пакетот закони што се дел од реформата на правосудниот систем во Република Македонија. Тоа е проект кој го започна, го водеше и го заврши претходната Влада. Во интерес на Граѓаните на Република Македонија, драго ми е што можеме да констатираме дека навистина овој закон, негоата примена во пракса дава позитивни резултати.

Како што спомна и министерот законот е донесен 2005 година со одложна примена од 26 мај 2006 година.

Извршувањето кое денес, наместо од страна на судовите, се спроведува од страна на извршители кои имаат јавни овластувања, овозможува странките во постапката да имаат еднаков третман и да не бидат привилегирани должниците, како што беше тоа со претходниот Закон за извршна постапка, кој важеше. Тоа ги

оневозможува сите правни лекови кои беа допуштени на должниците, а кои значеа одолговлекување на судската постапка и спроведување на извршувањето долги години по правосилноста на одлуките, а за жал во многу случаи извршувањето од страна на судовите воопшто не можеше да се спроведе заради најразличните манипулации кои поради законските решенија, но и поради субјективни причини, странките ги користеа.

Овој закој овозможува еднаков третман на странките, па дури кога и државата се јавува како должник. Тоа значи дека во нашата држава владее принципот на владеење на правото, барем овој закон придонесува во зголемувањето на интензитетот на владеење на принципот на правото, но тука ќе видиме каква улога ќе има и оваа Влада околу следењето на имплементацијата на законите, бидејќи од претходната Влада во оваа сфера имаат наследено позитивна состојба, од нив зависи како ќе ја следат имплементацијата.

За разлика од нашите политички пратеници кои во времето кога законот се донесуваше во Парламентот не гласаа за Законот за извршување, иако спомнав дека тој е еден од најзначајните закони, СДСМ не го менува својот став и кога е на власт и кога е во опозиција, ние го знаеме значењето на овие измени и дополнувања кои се резултат на одлуката на Уставниот суд и воопшто како држава нема причина да ја кочиме работата на извршителите, напротив треба да овозможиме тие непречено да работат. За Законот е потребно двотретинско мнозинство и јас ќе го искажам уште еднаш конструктивниот став на СДСМ, без чии гласови овој закон не би можел да се донесе.

Ние го поддржуваме законот и ќе гласаме за.

Љубиша Георгиевски: Благодарарам.

Дали некој друг бара збор? (Никој)

Бидејќи нема повеќе никој пријавено за збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок:

Собранието го усвојува предлогот за донесување на закон за дополнување на Законот за извршување.

Бидејќи во салата има 63 пратеници, ве повикувам да гласаме.

Гласале 58 пратеници, сите 58 гласале за.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот?

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 60 пратеници, 58 гласале за, воздржан 1 против 1.

Констатирам дека е усвоен предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Законодавно-правната комисија поднесе амандман на член 1 став 1 по новиот став 2, за менување на точка 1, со кој се согласил претставникот на Владата и тој е составен дел на текстот на Предлогот на законот.

Продолжуваме со претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој)

Бидејќи нема пријавени за збор, го заклучувам претресот по текстот.

Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Гласале 60 пратеници, сите 60 гласале за.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за дополнување на Законот за извршување.

Минуваме на точка 26 Предлог за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за здравствена заштита со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на Законот, со Предлогот на законот и извештајот на Законодавно-правната комисија ви се доставени односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам, кој бара збор?

Има збор претставникот на Владата, заменик министерот за здравство господинот Лазаревиќ.

Повелете.

Владимир Лазаревиќ: Почитуван претседателе почитувани пратеници.

Во изминатите неколку месеци од назначувањето на новата Влада ние исклучиџелно работевме на подобувањето на здравствената политика.

Работите на кој што практично Министерството за здравство и Владата на Република Македонија пристапи во изминатите неколку месеци, се оние работни обврски кои што ние ги ветивме на граѓаните на Република Македонија. Ние им ветивме на граѓаните дека ќе воведеме менаџмет во здравството и дека ќе воведеме систем на врзани потписи.

Целта на таа промена која што пред се ја ветивме на граѓаните и денеска е, имате вие пред вас и во вид на промени во Законот за здравствена заштита, да ја зголемиме ефикасноста на здравствените установи и да ја намалиме корупцијата, која што дефакто постои.

Денеска ние сме тука, заради тоа што го остваруваме тоа што го ветивме на граѓаните.

Она што би сакал накратко да го кажам, заради тоа што во изминатите неколку недели се отвори голема дебата во јавноста, во врска со промените во законот и добро е тоа што е така поради тоа што оваа законска промена направи суштински промени во начинот на функционирање на јавните здравствени установи, суштински промени во начинот на кој ние веруваме дека нашиот јавен здравствен систем ќе почне да им обезбедува и

целосно да се ориентира кон обезбедување на квалитетни услуги на осигурениците.

Некои од работите кои моравме да ги преземеме во Законот се мошне тешки. Конкретно, се додека нашата фискална стабилност во здравствениот сектор е многу осетлива, ние мораме да ја ограничиме работата на вработените доктори во јавниот здравствен сектор поточно дополнителната работа, таа да биде само во склопот на јавниот здравствен сектор, а не да биде во приватните установи и болници како што беше случајот до сега. Сите тие здравствени професионалци кои работат со нашите лимитирани ресурси, кои ги користат нашите објекти, нашата опрема, кадри. Сите оние кои ја изградиле својата кариера во јавниот здравствен сектор, ние сметаме дека нема потреба повеќе да бидат ангажирани во приватни бизнис активности кои се во директен конфликт на интереси во работата на јавниот здравствен сектор. Ние ја разбираме потребата зошто докторите бараат да работат дополнително. Тие имаат три основни причини поради кои тоа го бараат. Секој доктор сака да има поголеми приходи. Тие сакаат да имаат поголема здравствена нега за своите пациенти. Тие сакаат да имаат подобри работни услови. Тоа се разбирливи цели. Меѓутоа, Министерството за здравство сака тие услови да им ги обезбеди на сите доктори и сите вработени во здравствениот сектор, не само на одреден број. Ние во овој момент не сме во можност да ја реализираме таа желба и од тие причини пристапуваме кон промени, кон процес на стабилизација на здравствениот систем.

Кои се тие три причини поради кои ние денес пристапуваме кон оваа законска промена?

Нашата Влада наследи исклучително тешка состојба во здравствениот систем. Нас ни се потребни многу пари, многу напорна работа, многу инвестиции со цел да се подобри технологијата и состојбата во која се наоѓаат здравствените објекти. Ние се уште не нудиме услуги кои се ориентирани кон одржување на здравјето на сите граѓани, туку третираме само болни пациенти и на некој начин сеуште не ги постигнуваме меѓународните стандарди во целиот здравствен систем. Ние како Влада бевме избрани од граѓаните поради тоа што сакаме да им ја подобриме здравствената услуга, на најголемиот број од граѓаните, не само на тие кои можат да платат финансиски услуги.

Конечно, сакаме да ги стимулираме вработените во јавното здравство, сите нивни иницијативи кои ги имаат, предприемачки. Значи желбата која ја имаат да успеат дополнително да заработат, тоа да го направат во склоп на својата институција. Значи ние не ја забрануваме дополнителната работа туку сакаме да ја ставиме во рамки и во интерес на унапредување на јавното здравство. Од друга страна многу е битно да се потенцира дека тоа не е нешто што ние го правиме и дека тоа е против приватниот сектор. Напротив, предизвиците кои ги има здравствениот систем на

Република Македонија се преголеми за да може само Владата да ги преземе. Потребно е и приватниот сектор и претпријатијата и невладините организации и фармацевските индустрии да направат колку што е можно подобро за нашите граѓани. Ние очекуваме дека тоа ќе го направат. Ние дури сакаме да го охрабриме вклучувањето на приватниот сектор, тоа е концептот на оваа Влада. Меѓутоа, како ние можеме да определиме што е добро за Република Македонија и зошто овој закон е во интерес на граѓаните и во интерес на пациентите.

Со носењето на промените во Законот за здравствена заштита се ориентираме пред се кон тоа што е најдобро за граѓаните, поточно најдобро за пациентите и тоа за оние кои се најосетливи. Во изнаоѓањето на соодветни решенија ние мораме да држиме рамнотежа и да балансираме помеѓу празни бројни интереси, интереси на разни групи, мораме да балансираме кон тоа што е најбитно за политичката стабилност, за економскиот раст и за виталноста на нашиот здравствен систем и на државата. Личниот интерес на секој од нас и на пратениците и на граѓаните е многу различен од интересот на групата. Ние денес веламе дека сакаме да негуваме социјален здравствен систем. Социјалниот здравствен систем се потпира на начелото на солидарност. Во изминатите неколку години тој концепт кај нас целосно е нарушен, нарушени се вредностите врз кои е заснован здравствениот систем. Во таа насока оваа законска промена го поддржува тоа што е најдобро за најголемиот број граѓани.

Од друга страна сакам да напоменам кои се тие групи кои ние ги спомнуваме, различни интересни групи, како што кажав, пациентите. Меѓутоа, ние имаме обврска кон сите оние кои плаќаат придонеси. Луѓето во Република Македонија кои плаќаат придонеси практично дојдоа во ситуација да не гледаат некаква корист од тоа што се здравствено осигурени, а основната цел на здравственото осигурување е да ја превенира нивната можност да бидат изложени на дополнителни трошоци, кога ќе има потреба од тоа. Ние сакаме да се грижиме за оние неколку илјади здравствени работници кои денес се наоѓаат во состојба да имаат ниски плати. Ние тоа го знаеме. Сакаме да им помогнеме на докторите кои треба навистина да имаат поголеми примања. И тоа го знаеме. Сакаме да се осврнеме на вработените кои се во малите претпријатија, вработените во големите фирми. Сите тие треба да имаат соодветна здравствена заштита која денес не им е доволно добро обезбедена. Зошто е тоа така? Тоа е така затоа што во изминатите неколку години ние работевме систематски на уништување на нашиот здравствен систем. Ние дозволивме јавниот здравствен систем да ни дојде на ниво што не може да се спореди со приватниот сектор. Често пати во дискусиите, во аргументите на некои од пратениците за новите промени, се кажуваше дека никаде во светот нема вакво разграничување. Почитувани пратеници,

никаде во светот нема толку голема разлика во квалитетот на услугите што ги добивате во приватен и во јавен здравствен сектор. Таму тоа речиси е изедначено. Ние практично дојдовме во ситуација каде си го уништивме здравствениот систем и можноста вие како доктор место да придонесете, да работите внатре во системот, вие алтернативата ја гледате надвор. Тоа не е добро за нас.

Во наредните три до пет години, Владата на Република Македонија и Министерството за здравство треба исклучително внимателно да работи во правец на трошење на ограничените ресурси. Ние немаме неограничени средства. Ние треба да обезбедиме многу повеше пари во државниот буџет и тоа го правиме. Треба да обезбедиме многу пари од меѓународните донатори кои со години го избегнуваат здравствениот сектор, бидејќи важи за најкорумпиран воопшто во системот на Република Македонија. Ние сакаме да им ја вратиме довербата на граѓаните кои плаќаат даноци. Тие денес со право не веруваат, затоа што секогаш кога некој нешто ќе вети, не реализира. Ние за прв пат нешто што ветивме го реализираме.

Сакам да напомам некои работи што нема веќе да ги правиме. Во наредните 3 до 5 години не можеме да дозволиме да бидеме непродуктивни во употребата на нашите сретства. Ние, не можеме да дозволиме да ги растураме сретствата за непотребна апаратура, што не функционира со години а дадени се пари за набавка на лекови што не се во употреба или за објекти што не се функционални. Повеќе не можеме да дозволиме да трошиме пари за струја, за мазут, за нафта кои загреваат празни објекти, во кои што нема пациенти. Не можеме ни да си дозволиме да плаќаме производи, особено лекови и други материјали кои се продаваат по нереално високи цени.

Од друга страна, сакаме да ја направиме пофлексибилна администрацијата. Заради тоа го воведуваме менаџментот во здравството. Менаџментот во здравството, сакам да потенцирам, не значи само назначување нов директор. Тоа е едно сосема ново движење. Тоа е нов концепт што се пројавува за прв пат во Република Македонија. Самото назначување на некогаш на позиција менаџер е дека очекувањата ќе ја промени работата на здравствената установа во интерес на граѓаните, во интерес на вработените. Тоа денеска не беше случај.

Мораме да се потрудиме во наредните години вработените во нашите здравствени служби и нашите здравствени објекти да бидат разумно платени, да бидат вистински платени за тоа што го работат. Знаеме дека најголемиот број од здравствените работници се целосно посветени кон негувањето на грижата на пациентите. Треба да успееме да им обезбедиме такви услови.

Сакаме да им одадеме признание на сите кои работат во здравствениот сектор и сакаме да ве увериме и вас, како пратеници, граѓаните на

Република Македонија дека овие законски промени ќе направат подобро за најголемиот број од нас. Можеби нема да направат подобро за лични, индивидуални интереси на некои од нас, меѓутоа дека оваа промена направи на начинот на функционирање на системот за здравствена заштита што ќе биде ориентиран кон пациентите, кон граѓаните. Веруваме дека тоа ќе се случи и дека многу брзо ќе можете да го видите.

Конкретно, во Законот предвидуваме мерки што ќе можеме да го санкционираме или наградиме работењето на здравствените установи. Оставена е таква можност.

Нашето верување дека ова е сеопфатен пристап, значи не е нешто што може да го прекопираме од некаде или некаде сме нашле дека постои најдобар пат, а ние треба да го следиме. Во изминативе 15 години на наша транзиција многу често се соочуваме со работи што сме ги испланирале па не се реализирале така. Меѓутоа, овој пристап во изработката на овој закон, направивме интегративен пристап каде што вклучивме, колку што е можно поголем број на луѓе и сакавме да отвориме дебата и да се покажат предностите и недостатоците. Секогаш има и недостатоци. Меѓутоа, предноста што ќе ја донесе овој закон, усвојувањето на овој закон, а што е побитно и имплементацијата на законот, ќе биде во интерес на најголем број од нас.

Подготвени сѐм континуирано да ја мониторираме и да ја следиме ситуацијата, да видиме вистински дали нашите очекувања и дали овие законски промени ќе направат исчекор кон подобро. Затоа што многу добро знаеме, искуството покажува, може да се направи исчекор и кон полошо.

Меѓутоа, Владата ќе работи континуирано во наредниве години и вистински очекува да се покажат резултатите веќе во текот на следната година. Дека воведувањето на менаџментот, ограничувањето на работата во јавниот сектор, зголемувањето на казнените мерки ше ја ориентираат работата на нашите здравствени работници кон внесување на приватни иницијативи во постоечки јавен здравствен систем. Тоа е практично суштината на законот. Благодарам.

Љубиша Георгиевски: Збор има Весна Јаневска, повелете.

Весна Јаневска: Благодарам господине претседателе.

Му благодарам на заменикот министер иако моите очекувања за неговиот говор беа поинакви, но не му замерам тоа е мој проблем. Значи ова што тој го говореше мене повеќе ми личеше на национална програма за здравство, но прилично општа отколку за образложение за законските измени кои се нудат во Законот за здравство.

На пример, рече она што го ветувавме го реализиравме, не е, допрва ќе се реализира, но верувам дека тоа беше лапсус.

Она што би сакала како лично засегната, како човек од здравството да го кажам е според мене

прилично значајно, затоа што веќе еднаш кажав, а и сега тврдам дека здравствениот систем овие 16 години всушност го купуваше социјалниот мир во Македонија и сите учесници на сите претходни Влади во оваа земја добро знаат дека, нудејќи плави картони на неплатени услуги или бесплатни здравствени услуги на некој начин го помируваа револтот на граѓаните од сиромаштијата и долгиот транзиционен период во кој оваа држава се наоѓа.

Она што најодговорно го тврдам е дека небулозата од минатото дека здравството е бесплатно конечно мора да се исправи и еве јас сум доволно храбра прв пат ми се чини да не ми се налути некој, имало и некој други да проговорам дека бесплатно во ни една држава не постои. Здравството е многу скапа работа и здравството е еден од сегментите кои во суштина би требало да влече многу пари од оние кои циркулираат во државата.

Токму заради тоа ние од нашите бруто лични доходи, како и секаде во светот, издвојуваме одреден процент за здравство.

Парите за здравството во Република Македонија доаѓаат од Фондовите за здравство или од Фондот за здравство, се извинувам, со неговите подрачни единици, затоа реков фондовите, а приливот од вработените во Република Македонија. Со оглед на тоа дека здравството е социјално, значи без оглед на бруто примањата на оние кои се вработени здравствените услуги во Македонија можат да ги користат сите тие луѓе. Се испостави во минатото дека оној процент кој ние сме го одвојувале за здравството не ги исполнувал потребите на здравствениот систем во Македонија или можеби нешто друго, дека оној процент кој бил прилив во Фондот за здравство издвоен од платите на граѓаните всушност бил ненаменски трошен и за тоа има извештаи на државните ревизори.

Здравството бара скапа, исклучително прецизна опрема и таа секојдневно се произведува во светот нешто и кај нас и тоа многу чини. Многу им е познато на граѓаните, а се разбира и на пратениците дека се што е ново во почетокот е многу скапо и како технологијата се усовршува така тие производи поефтинаваат. Таков пример се компјутерите, но бидејќи станува збор за луѓе, а не за техника она што се прави во здравството е навистина со соодветна цена.

Таквото нешто општеството или граѓаните, кога зборуваме за општеството парите во општеството не ги носи некој виртуелен, туку граѓаните треба да го платат. И тоа сме сите ние и сите ние тоа го правиме. Се разбира дека здравствениот систем постои заради оние кои ќе го користат.

Љубиша Георгиевски: Тишина ве молам. Нема смисла, да се чуеме, ве молам.

Повелете, госпоѓо Јаневска.

Весна Јаневска: Благодарам господине претседателе.

Значи се подразбира дека целиот здравствен систем е формиран за да биде на располагање на оние кои ги користат здравствените услуги и дека, колку подобро функционира здравствениот систем, толку позадоволни ќе бидат оние кои ги користат неговите услуги. Но, здравствениот систем го сочинуваат два дела, а тоа се и оние кои даваат здравствени услуги. И кога зборуваме за здравствен систем, ако сакаме да имаме поголем квалитет на оние кои ги примаат услугите, мораме да обезбедиме соодветен квалитет на оние кои ги даваат услугите.

Се разбираам дека истите принципи важат и за едните и за другите. Едните примаат, а другите даваат услуга. И на едните им треба услуги за работа, на другите им треба услови за лекување, а и на едните и на другите им требаат пари во здравствениот систем. На едните, од тие приходи да можат да добијат соодветна услуга, а на другите, да во здравствениот систем од тие приходи добијат соодветна награда.

Слушнав едно прашање што би било добро како реформа за Република Македонија. Прашањето е многу дикутабилно, затоа што Македонија се наоѓа во специфична состојба, но имаме искуство од земји кои поминале низ една ваква ситуација многу побрзо. Конечно, ако не сме сигурни што е добро за здравствениот систем на Република Македонија, можеби е претенциозно да кажам дека би можеле да погледнеме во правилата за работа на здравствените системи на Канада или на Англија, но би можеле да ги користиме искуствата, а верувам дека тоа ќе биде на задоволство на сите тука, од нашите блиски сосоеди и малку подалечни, да речеме на Република Словенија. Тие успеја да им овозможат и на едната заинтересирана странка - примачи на услуги и на другата странка - давачи на услуги, да им овозможат да бидат сосема задоволни од она како функционира овој сегмент во државата.

Не ми се допадна, верувам дека беше лапсус, нешто во стилот најкоруптиран систем во државата.

Господине пратеници, господине заменик министер, Веројатно има корумпирани доктори, има корумпирани сестри, но должност е на Владата да ги открие. Но, апсолутно не се согласувам дека сите се еднакви или дека пак докторите биле покорумпирани од судиите, од директорите, од градежниците, од градоначалниците итн. итн. При тоа, кога се даваат како претставник на Владата или во Парламентот од говорницата, кога се зборува, треба да се направи јасна дикстинција кон оние кои заслужиле да бидат така наречени и кон некои други кои не го заслужиле тоа. Затоа што јас познавам доктори кои имаат 30 години стаж и кои апсолутно не заслужуваат да бидат наречени корумпирани, затоа што цел живот работат, деноноќно на својата професија и живеат од минималната и недостоинствена плата, што за неговата професија не му дозволува минимум на пристойно живеење.

Тука сега стигнуваме до онаа точка на приватно и државно здравство и зошто многу доктори во Република Македонија посегнаа по приватното здравство, што јас сметам дека апсолутно е добро и дека ја развива конкуренцијата, дека овозможува квалитет во развојот на здравството во оваа земја. Тоа е така секаде во светот и не знам зошто во Македонија би било различно.

Имам забелешка на тоа дека постои јавно и приватно здравство. Секое здравство па дури и приватната амбуланта, дури и приватната болница е јавна затоа што и во приватните болници се лекуваат граѓани на една земја, во конкретниов случај граѓаните на Република Македонија. Таа е достапна за јавноста и тие установи се јавни. Различен е типот на менаџирање или вложениот капитал во установата. Едниот е државен капитал, а другиот е приватен капитал. Не секогаш основачи на приватните здравствени организации се докторите и во Република Македонија имаме многу вакви случаеви. Два се познати, да не ги цитирам. Во нив инвеститори воопшто не се доктори, туку се бизнисмени од висок ранг кои решиле да вложат во здравствени установи со приватен капитал и од тоа, се разбира, очекуваат профит. Тоа е многу нормално. Затоа што тоа е бизнис секаде во светот. Ќе биде и во Македонија. Кога вложуваш, да очекуваш профит. А оние, кои ги користат услугите, всушност треба да го добијат врвниот квалитет.

Кога сме кај врвниот квалитет за реформите, очекувам да зборуваат и другите, луѓето кои имаат искуство, луѓе кои имаат позитивно искуство во реформи, како што е еден од претходните министри, господинот Орофчанец, но не можам а да прескокнам нешто, што исто така сметам дека е исклучителн значајно.

За да се спроведат вистински реформи треба многу. Но, јас ќе спомнам неколку сегменти. На пример, би сакала да ги спомнам условите за работа на докторите, апаратурата што ќе ја користат било за дијагностички, било за терапевтски цели, просторот во кој ќе работат, просторот за сместување на пациентите, лековите или реагенсите што ни се на располагање, тоа што во суштина би требало да биде обезбедено од парите што се слеваат во Фондот. Се разбира и стручноста на оние кои ги даваат услугите. Тука не зборувам само за докторите, туку за целокупниот медицински персонал, кој не е даден од господа. Значи, учењето, знаењето, специјализацијата, вештината се стекнуваат со тек на време, со искуство и со посетување на разни школи во земјата и во странство.

Овие 16 година малку среќници имале можност да имаат услови да бидат така школувани. Другите биле пропуштени на самостојна иницијатива, на трошење на сопствени пари, толку колку што им овозможува малата и недостоинствена плата. А, од нив очекуваме дадат квалитетно знаење, квалитетна вештина и умевање на оние кои со

право тоа го бараат. Тоа е господинот пациент во здравствениот систем.

Со оглед на тоа што Македонија е земја во транзиција, дека западноевропските развиени земји и земјите од Далечниот исток, САД и Канада, секојдневно со крупни чекори грабат, како во здравствената медицинска технологија, така и во здравствената наука, сериозно треба да се планира едукацијата на целиот медицински персонал. За тоа, господо пратеници требаат пари. За тоа требаат пари. Како што, за да се набави лек од странство што не се произведува во оваа земја требаат пари, како што требаат пари за да се набави потрошен оперативен материјал, еве да спомнеме конци, ножички, скалпели, гази, завои, требаат пари.

Повторно се враќам на нешто за што на почетокот зборував дека нема бесплатно здравство. Ако судиите сакаат да имаат плата, ако парламентарците сакаат да земаат плата, ако работниците во фабриките сакаат да земаат плата, продавачите во месарниците исто така, и докторите сакаат плата, а докторите во Битола, не по своја вина, по три месеци не зеле плата. Не зеле плата затоа што некој или нешто, не знам што се случило, да некој лошо менаџира. Треба реформи во однос на менаџирањето. Но, воопшто не сум сигурна дека ова сега што го предлага Владата ќе обезбеди реформа во однос на менаџирањето. Но, искрено се надевам дека се во право и за тоа ќе има трпение да причекам и да го видам ефектот. Доколку биде успешно и ќе го поздравам. При тоа, зборувам за двојните потписи, двојното менаџирање на доктор и економист.

Од економистите се очекува, од докторите да се грижат за стручната дејност на клиниката или на здравствениот дом или на амбулантата, а од економистот да се грижи за финансиите. Па дури, во Законот е некаде предвидено, доколку не успеал да се грижи за финансиите, соодветно, да биде сменет таквиот менаџер, што сметам дека е во ред, но при тоа би ја замолила Владата сериозно да се замисли на тоа како една клиника би можела финансиски добро да работи.

Ако клиниката е зависна од парите кои ги добива од Фондот, ако Фондот е во загуба и не плаќа по остварена фактура туку исплаќа паушали, ако паушалите не се доволни да ги покријат сработеното на клиниките, како тој економист менаџер би бил добар менаџер. Па слушнав, нели во јавноста имаше дискусија дека тој треба да бара донации, да бара спонзорства, што е навистина хумано и убаво и би било добро да е во Македонија можно. Значи во Македонија оние здравствени установи кои сега даваат услуги, а се со приватен капитал, ги направија како што реков неколку моќни бизнисмени за да им остваруваат профит. И луѓето во Македонија, се сеќаваат на здравството, тогаш кога имаат личен здравствен проблем.

Конечно нашата економија е на толку ниско ниво што во овој момент не очекувам донации од никој

друг, затоа што и не е можно освен молжеби од веледрогериите кои работат во оваа земја.

И, одговорно тврдам дека всушност целокупниот здравствен систем на Македонија е заложник на големите веледрогери и дека всушност не само што е заложник, доколку нели, навистина профункционираат сериозни економски правила и законитости, целокупниот здравствен систем ќе стана сопственост на овие веледрогери, не по нивна вина, значи јас немам ништо против она што луѓето го работат. На Македонија и треба она што тие го носат во оваа земја, туку заради начинот на кој се менаџирало досега во здравствениот систем.

Како една од значајните реформи за која само малку наслушнав, која не беше потенцирано ниту во говорот на заменик министерот, ниву во јавноста беше спомнато негде ми се чини референтните цени на лекови. Тоа сметам дека би била сериозна реформа во здравството на Република Македонија, како што го спровеле многу понапредни земји во оваа држава и тоа е навистински реформски чекор.

Непотребна апаратура како што спомна заменикот министер, ми се чини во земјава нема, има значи неупотреблива апаратура, од едноставна причина што не била редовно сервисирана, затоа што во здравствениот систем немало пари, или затоа што е толку многу амортизирана од превработеност, затоа што наводно повторно немало пари да се обнови Фондот на апаратурата во целиот здравствен систем.

Имало празни објекти. Се согласувам дека има празни објекти, но ние треба за да можеме да спроведеме успешна реформа, да се запрашаме зошто е тоа така. Зошто пациентите од празните објекти во Прилеп, Битола, Штип, или ова е по сосема случаен избор да не се најдат засегнати медицинските центри кој ги спомнувам. Зошто пациентите наместо да се лекуваат таму, сите навалиле да се лекуваат во Клиничкиот центар во Скопје. Дали се тоа условите кои ги нуди Клиничкиот центар, дали се тоа стручните луѓе кои ги нуди Клиничкиот центар, дали е тоа односот кој го имаат, значи вработените кон пациентите, зошто пак не се работи во тие згради кои се празни, дали е тоа од односот на медицинскиот персонал, дали е тоа затоа што нема никаква опрема, на пример, се случи во едно помало место во една општина во Македонија да имаме двајца специјалисти гинеколози кои сега треба да ја земат својата амбуланта под концесија, а во нивната амбуланта нема ништо, дури нема ни биро, ни столче за седење за да може барем некој да го прими пациентот и да го праша што му е, а не да изврши некаков преглед.

Зошто е тоа така и што треба да се направи за да тоа во иднина биде поинаку?

Бидејќи ќе имам можност и понатаму многу да дискутирам и по амандманите и по текстот на законот и уште еднаш после тоа, сега би се

осврнала на моите колеги - докторите и она што деновиве се случува во јавноста во однос на докторите.

Сметам дека е добро Владата да води позитивна кампања за оние реформи кои наумила да ги спроведе во здравството. Тоа е нејзино право. Владата ја освои власта, таа има своја визија и има право да го спроведува тоа што смета дека треба да спроведува. Јас против тоа немам ништо. Има право дури да води кампања во јавноста за прифаќање на нејзините реформи, но притоа сметам дека никој нема право да го нарушува дигнитетот на една хумана и сериозна професија која се вика лекар или поточно доктор.

Јас ќе бидам малку емотивна во овој момент и ќе кажам дека во времето кога јас запишував Медицински факултет, тоа беше во далечните 70-ти години, живеев во СФРЈ и единствено што ни беше мотив за запишување на Медицинскиот факултет, беше хуманоста. Тогаш како млади луѓе кои сакавме да станеме доктори не мислевме на платите, туку мислевме на тоа како ќе им помагаме и колку ќе им помагаме на луѓето. Но, животот е чудна работа, ние од социјализам, на мое огромно задоволство, преминавме во капитализам и капитализмот, иако јас и претходно бев свесна, ме научи дека и докторите се луѓе како и сите други и дека нивниот труд треба да биде вреднуван и дека тие треба да живеат исто така како и сите останати. Колку треба да биде вреднуван нивниот труд, треба да кажат оние кои ги искусиле доблестите на докторската работа. Тогаш кога пациентите, не зборувам за чесните исклучоци кои наишле на негативен прием или на негативни последици од својата болест, но тогаш кога пациентите се сериозно болни, им треба сериозна здравствена нега, знаат да ја ценат работата на она што се вика професија доктор.

Тогаш, откако се ќе заврши, тие искрено и длабоко знаат да кажат дека е срамота колкави се платите на докторите за она што тие го пружаат како услуга.

Не сакам да имам дискриминаторен однос, кога зборувам за докторите, мислам и на останатиот медицински персонал затоа што нивната работа е исто толку значајна во тимот во кој се даваат здравствените услуги.

Еднаш кажав дека речиси цели 13 години не беа мрднати платите на докторите од распадот на таа Југославија и формирањето на самостојна независна Република Македонија кога речиси сите плати во државниот сектор се подобрија, но со оглед на тоа дека беше транзиционен период во стопанството и економијата на Македонија се случуваа трагични работи, докторите беа оние кои воглавно молчеа, кои најмалку се бунеа, кои најмалку штрајкуваа, кои веројатно на она нивно старо хуманистичко чувство го одржуваа мирот во земјата.

Поминаа 16 години, само периодот 1998-2002 година се направи обид за покачување на платите на докторите, не се направи обид, тоа беше реализирано и ние сме благодарани, но сметам,

без оглед што тоа беше моја Влада, дека тоа беше многу малку.

Ова што оваа Влада, мислам претходната го направи неколку месеци пред избори повеќе како популизам отколку како сериозен однос кон лекарската фела, без оглед што моето лично мислење е така, сметам дека направи добро затоа што овозможи повторно барем да се отвори дискусија за здравствениот систем и состојбата на докторите во оваа земја.

На докторите им треба образование, патување на конгреси, Лекарската комора ги обврзува да собираат некакви поени за да можат да си ја зачуваат лиценцата, што е соодветно на она што е потребно, според легислативата на Европската унија, тоа треба да се плати.

На докторите им требаат книги да учат, затоа што, ако сме завршиле 1983 година, 2003 година медицината е многу различна, правени се нови ентитети, појавена е нова апаратура, појавени се нови сознанија, значи треба да се учи. На докторите им требаат списанија не само овие што ги издаваат во Македонија со судни маки, ние немаме индексирано докторско-медицинско списание во Македонија од проста причина што не може неколку месеци последователно да излегува, а од нас барате да имаме објавено трудови во странски списанија затоа што тоа е гаранција на квалитетот. Дури и тоа се плаќа. Ако сакате некое реномирано странско списание да ви објави труд, тоа се плаќа.

Значи, со право граѓаните го бараат тоа од нас и ние сме должни тоа да го исполнуваме, тоа се плаќа, патот до соседните земји за да слушнеме нешто на некакви семинари, конгреси што се случува во светот во медицината се плаќа, сето тоа се плаќа, а државата или Фондот за тоа нема пари. Тоа докторите го прават на своја лична рака.

Имав пример пред само неколку месеци една од моите колешки која била дежурна на Клиниката од Клиничкиот центар во Скопје да ми каже дека за време на дежурството на нејзиниот пациент и требал аналгин и дека на клиниката не можело да се најде аналгин, колешката извадила пари од новчаникот и купила аналгин за пациентот. Значи и тоа се плаќа.

За тоа се трошат пари од средствата на личниот доход на докторите. Колку и да бидам интерпретирана од страна на било кои други колеги пратеници, од новинари, па дури од целата македонска јавност, јас го земам ризикот на себе да ги одбранам оние кои деновиве ги нарекоа крвопии или ги нарекоа себични и со разни други погрдни изрази.

Докторите не се крвопии ако сакаат чесно да заработат со својот труд. Ако инженерот треба да ја работи инженерската работа, ако судијата треба да ја работи судиската или правничката работа, ако работникот во фабриката треба да лие железо, ако шивачката треба да шие, докторот треба да лекува, тоа е негова основна

дејност. Докторот треба секаде и секогаш да лекува. Тоа го очекуваат луѓето од докторот.

Ако е тоа така, тоа на докторите треба да им се овозможи, бидејќи земјата е во криза, само затоа што во оваа земја владее длабока сиромаштија, само затоа се поставува прашањето дали тој за тоа треба да биде платен. Па, се разбира, треба да биде платен затоа што тој во тоа вложувал, тој од тоа живее. Докторите живеат од сопствената работа и нема ништо срамно својот труд да го изнесат на пазар.

Во желбата да живеат подобро како што сакаат сите, секаде во светот, да живеат подобро, докторите од 1990 година наваму го внесоа во Македонија јавното здравство со приватен капитал или еве за да нема забуни, приватното здравство.

Приватното здравство во Македонија овозможи подобри услови за работа, поквалитетна опрема и одговорност во работата и мотив во работата на медицинскиот персонал. Не е занемарлив мотивот во било која друга работа, не е занемарлив мотивот во сликањето, не е занемарлив мотивот во креирањето, а колку ли е сериозен и значаен мотивот во лекувањето. Се разбира, дека базично зборуваме за хуманост, но се разбира, она што е сработено треба соодветно да биде платено. Не знам зошто деновиве во некои медиуми она што чесно е сработено треба да биде исмевано. Додека некои други нечесно стекнуваа многу пари, докторите не смееле чесно да сработат и за тоа да бидат платени.

Коклу ќе бидат платени има многу начини да се изрегулира. Илјадници начини и тоа е во рацете на Министерството за здравство и Фондот за здравство. Се согласувам дека докторите не смеат да бараат пари од пациентите за својата дадена услуга несоодветно и несразмерно, ниту смеат да ги уценуваат, а не смеат да не пружат услуга ако не бидат платени. Значи, и да не биде платен тој треба да ја пружи здравствената услуга. Но, да се исмеваат, да се нарекуваат погрдно за тоа што го работат, сметам дека е недостоинствено, нечесно и дека е контрапродуктивно. Колку и да биде успешна било која реформа која ја нуди било кој, доколку се оставарува преку грбот на докторите таа не може да биде успешна не само што докторите ќе бидат незадоволни, туку затоа што неуспехот на реформите ќе ги почувствуваат пациентите оние за кои функционира и постои здравствениот систем.

Ако се согласивме дека се правиме за доброто на пациентите, тогаш сметам дека и во размислувањата, во однос на реформите, на здравствениот систем, треба да бидеме прилично либерални и онаа придобивка која веќе во минатото сме ја стекнале, да се погрижиме на некој начин да ја задржиме, зборувам за дополнителната дејност на докторите и останатиот медицински персонал, а со правилници, со подзаконски акти или евентуално

со други измени во законот да го изрегулираме соодветното и легалното работење на докторите.

Станува збор за корумпираност на поедини доктори, јас тоа не го оправдувам и сметам дека државата мора да го гони и треба да го гони, но по некогаш си велам дека можеби одредени законски регулативи помогнаа така да биде или ја олеснија причината за корупција во здравството, ниските плати на медицинскиот персонал ви за ви драстичните покачувања на платите на други одредени сектори ги натераа луѓето да посегнат по она што не треба и што не е дозволено.

Ќе зборуваме многу за реформите, ќе имаме време и понатаму, но едно од значајните моменти за да имаме успешна реформа во здравството, сметам дека е Министерството за здравство, Фондот за здравство и сите релевантни фактори да дискутираат за покачување на платите на медицинскиот персонал оти тврдам дека се додека тие плати не станат барем пристојни, сериозни реформи во здравството ние нема да можеме да спроведеме од едноставна причина што е огромен бројот на вработените во здравството и за да успешно се спроведуваат реформите, тие кои работат во здравството треба да сакаат тоа да го направат. Доколку не сакаат да ги спроведуваат реформите, тие ќе бидат сериозни кочничари, можеме колку сакаме да ги обвинуваме дека се кочничари, дека ретроградно работат за сопствената држава, ќе постои одреден број на луѓе, луѓе кои ќе градат системи во кои себично и лично ќе печалат, а на терет како на своите колеги, така и примачите на услугите, зборувам за болните кои ќе треба да ги користат тие услуги. Ви благодарам.

Љубиша Георгиевски: Има збор Ѓорѓи Оровчанец, повелете.

Ѓорѓи Оровчанец: Благодарам господине претседателе, господа пратеници, господине заменик министер.

Прво сум изненаден што оваа точка на тој начин беше донесена на сегашниот ред, односно образложение на итноста и нејзино поместување од 26-та, да биде 22-ра точка и значењето на таа итност која беше образложена јас не можам да го видам овде, затоа што во такви ситуации би бил министерот, а не заменик министерот присутен на оваа седница.

Меѓутоа, сето тоа е легално и легитимно, дури и прашањето на померување на точката кое може да има сосема други побуди, меѓутоа, повереник, односно предлагач на законот компетентен е и заменик министерот. Поради тоа и дискутираме. Меѓутоа, за да дојдеме до дискусијата, јас можам да кажам дека сум повеќекратно изненаден, односно од повеќе страни сардисан, што би рекле.

Прва работа што би ја кажал е тоа што деновиве бев на некој начин бомбардиран со рекламни спотови на сите телевизиски медиуми, каде што на прославата, на успешноста на стоте дена на Владата, меѓу другото што е постигнато, беше

наведено дека е постигнато реформирање на здравството. Ако е тоа така, тогаш не би имале овде точка под реден број 22, која што би била предмет на расправа, па на амандманска расправа, па на расправа по текстот и да стигнеме до некое решение. Тоа е втората забуна.

Третата забуна е она што го имавме како експозе од заменик министерот. Експозето на заменик министерот е практично едно експозе за една национална стратегија во здравство, во кое што Владата евентуално би имала. Ова не е експозе кое што е адекватно на она што како законски промени во овој законски текст што е пред нас ние го имаме. Значи, експозето зборува за нешто што ќе биде следните години, меѓутоа, јас не сакам да се сомневам во добрите намери, меѓутоа, по овие чекори веќе почнувам да се сомневам дека тие добри намери ќе бидат реализирани. Значи, надежта дека во текот на 4 години ќе стигнеме до подобро здравство и мојот оптимизам стои. Меѓутоа, во овој текст овде што го имаме, што не го гледам, од една страна, а од друга страна она што во овој текст како законско решение се нуди, барем во еден сегмент, тоа и на Законодавно-правна комисија го кажав, јас воопшто не се согласувам од една страна.

Второ, го сметам како ретрограден процес и крајно антиреформски во обидот да го унапредиме здравството.

Со други зборови, за на јавноста да и биде јасно, затоа што од експозето на заменик министерот сигурно не им е јасно каков законски текст имаме. Законскиот текст нуди 4 работи.

Првата работа е конституирањето на здравствениот совет. Втората работа е оној сегмент што е рестриктивен, а тоа е дополнителната дејност. Рестриктивен и ретрограден за тоа што веќе имаме закон на кој палеше регулативата. Третиот сегмент е менаџирањето и дел на усогласување на одредени работи околу стажирањето и четвртиот сегмент е казната или како што овде веќе се нарекува глобата. Тие што знаат да го читаат законот овде ќе се согласат дека други промени во здравството, освен овие со овој законски текст не се нудат.

Прва работа што би сакал да ја кажам, јас ќе се изјаснам позитивно за некои работи од овој закон. Меѓутоа, за некои работи ќе бидам многу против и за тие работи што сум против имам доволно аргументи и тие доволно аргументи мислам дека ќе стигнат до нас како пратеници, за да не се истоветите дека во ист корсокак се доведени, како што и докторите низ оваа кампања се доведени во јавноста. Пратеничката функција е сведена на минимизирање. Затоа низ шега јас велам дека овие 15 години во оваа држава од Македонец ме направија фиромец, од парламентарец ме направија нешто што е оличување на злогласност во политиката и трето, како доктор и професор од кариера ме направија крвник на својот народ на кого максимално сум му помогнал. Јас се

доведувам во ситуација и себе си се прашувам до кој степен лично можам да бидат мазохист. Нема да бидам, ќе се борам и за своите права и за правата на пациентите. Меѓутоа, на прав начин не со популизам и не со повикување на линч на народот против брендovите во медицината. Нема брендovи, тоа се кариери, тоа е градење. Така наречените брендovи, тоа е столбот на врвното здравство кое постои во оваа република. Повик на лично нив. Тоа е како 1949 година, јас со тоа нема да се согласам воопшто. Да тргнеме по ред, она што е во законот, а не она што Владата кажува дека има намера да го направи. Она што има намера, јас ќе се согласам дека има намера, меѓутоа, до овој момент, додека не видиме законски текстови, или подзаконски текстови, акти кои ќе ги регулираат тие односи за да стигнеме до тие реформи. Значи, во почетниот дел зборуваме за текстот на овој Предлог закон, т.е. за здравствениот совет во кој што се кажува што и како треба. Овде би требало да се направат заменик министри, корекции, затоа што уште во Законот за локална самоуправа, што е системски закон, во кој системски закон во член 22 на Законот за локална самоуправа има регулирање на обврските на локалната самоуправа во доменот на здравството. Значи, дел од ингеренциите се префрлени на локално ниво. Овде треба да ги уфрлите и талентирани луѓе од ЗЕЛС кои треба да влезат, за да можат покомпетентно за целиот систем здравствениот совет да разговара.

Второ, таму е кажано дека и по етничка основа треба да бидат, меѓутоа, здравствениот совет е советодавно тело и секогаш, барем јас кога бев министер се трудев да бидат опфатени сите кои што можат да дадат придонес, а кои што без разлика во кој сегмент се, во тој придонес можат да го отворат видикот на министерот за одредени проблеми. Тоа е советодавно тело, тоа не е тело кое решава според тоа, во тоа тело обавезно може да се вклучи, поради тој сегмент и она што е во ЗЕЛС или нивно дерегирање на нивни претставници во тој совет и обавезно да има луѓе од опозицијата, без разлика која и каква била.

Сега, одиме понатаму со оној рестриктивен сегмент што сакате вие да го наметнете овде, кој што сте испланирале да го наметнете и во какви услови. Зборувате за здравството што на некој начин е една доза на цинизам за корумпираноста во здравството.

Кога зборуваме за корумпираност, и она што беа на виделина корумпираност извадени низ транспарентност да зборуваме за корумпирани друштва и општества. Здравството е еден сегмент на делување во ова општество, кое не е занемарливо. Меѓутоа, не е единствено. Сликата на корумпираноста не произлегува како проекција директно од здравството. Меѓутоа, здравството се користело како обланда за корумпираност. Многу пати, во сите моменти кога на оваа држава и било тешко, ќе се фокусира јавноста, пак ќе фатат некои за 100 за 200 марки, а гледаме милиони

марки и бачила 1 и 2 до 5 поинаку дека функционираат. Со други зборови, не ја оправдувам корумпираноста. Меѓутоа, здравството не ви е еклатантен пример на корумпираноста. Тоа е производ на одредени девијантни појави кои се реализирани во оваа ова општество. Овој закон вака како што го нудите, корумпираноста ќе ја зголеми, што е сигурно. Тоа е едно.

Второ, мотивираноста кај здравствените работници ќе ја намали сигурно.

Трето, она што направивте низ други работи, таа мотивираност ја депресира уште повеќе. Се создава на некој начин, иако во тоа учествува и Министерството, односно Владата во зголемување на тензиите и тонусот во однос пациент и здравствен работник, кој однос секогаш бил на завидна висина. Затоа што и докторите кога немале, правеле нешто. Сега се наведуваат пациентите против докторите, а докторите веќе влегуваат во една пасивна ситуација. Во таа пасивна ситуација тие мора да изреагираат некако, меѓутоа, нивната реакција не може да биде адекватна. Посебно што некои работи се јасни и се знаат. Практично вие во овој момент ги намаливте платите на здравствените работници. За да бидам појасен, и да не ми објаснувате дека не е така или вака, веднаш ќе ви кажам со пример. Медицинска сестра во Клинички центар, која што важи за таква и таква установа, која што примала 11 илјади денари за својата редовна работа, денеска, после вашите мерки господине заменик министер, има помала плата за 1200 денари. Што значи, тоа е помалку за повеќе од 10%. Сега, сето тоа го правите со образложение дека нема пари, овие куќи вака направиле, онака направиле. Меѓутоа, дали има пари или нема пари тоа кажува пресметката. Сега да видиме, дали реално е токму така. Во 2002 година кога беа зголемени платите Фондот за здравство, приливот на пари во Фондот за здравство беше околу 14 милијарди денари. Бројот на вкупно вработените во здравството во 2002 година беше неполни 24 илјади вработени. Значи 23890. Не ме фаќајте за збор. Денеска во овој момент приливот на средства во Фондот се скоро 18 милијарди. Бројот на вработени во овој момент во т.н јавно здравство, сакаме да кажеме државно, бидејќи не постои нејавно здравство. Нејавно здравство постои, а тоа се биоенергетичари, тревари кои никогаш не сте ги санкционирале со закон. Во овој момент во државното здравство се 21,5 илјади вработени. Значи многу повеќе пари, многу помалку вработени.

Трета работа, во меѓувреме имаше еден тендер, без разлика што јас го критикував тој тендер, меѓународен тендер. На меѓународен тендер ги намали цените на лековите и тие паднаа во просек за 14% глобално, меѓутоа, за тоа добивме помалку квалитетни лекови, а за некои лекови можеме да кажеме дека го собравме губрето. Меѓутоа, реално трошоците за лекови паднаа за 14% и во овие услови намалување на платите за

10% за што зборува. За тоа дека некој нема увид едноставно за она што се парите во здравството и како се користат тие пари.

Понатаму, околу овој член, претходниот член, односно досега важечкиот и сеуште важечкиот, додека не изгласаме поинаку се состоеше практично, не можам моментално да го најдам, меѓутоа не е битно, значи се кажува кој може да ја извршува дополнителната дејност и дека регулативата за дополнителната дејност треба да ја регулира министерот со подзаконски акти. Јас можам да сватам и можам да дефинирам дека одредени состојби во здравството, поради неносењето на овие подзаконски акти во овој изминат период од две години кога е донесен законот носат потенцијални опасности, носат ризици и носат хаотичност во одредена свера на делување во здравството. Меѓутоа, тоа не е причина ние тој момент да го повлечеме, односно дополнителната дејност, па да ја укинеме на некој начин и на тој начин прашањето да го затвориме. Не, работата треба да седнете, да изработите, да се консултирате и да ги изрегулирате овие односи. Затоа што во меѓувреме се случуваше нешто во оваа земја без разлика што за овој период од две години не беа донесени тие подзаконски акти. Самиот закон кој ги даде основните права за додатна дејност овозможи еден голем дел, дали на здравствени работници, дали на бизнис работници дали на луѓе кои сметаат дека може да се направи процес да влезат во оваа сфера на општествено дејствување, односно во здравството. Тоа јас го ценам како позитивно. И она што пред неколку дена го слушав од вицепремиерот Ставрски, што ми се допадна е како да се обезбедат и унапредат условите за економски развој и создавање на тој економски амбиент, кој е типичен антиреформски. Значи сега се што е донесено може да дојде во ситуација повеќе да не се употребува. Во нашиот менталитет инвестиции кои не се завршуваат. Меѓутоа, јас мислам дека би требало тие луѓе кои инвестирале, ако се донесе овој закон да ја тужат државата за пореметен амбиент и да си ги побараат средствата од државата како обештетување, а не да се нуди во некоја перспектива приватно партнерство, да се направи нова национализација на тие основни средства кои би требало да се употребуваат во здравството.

Втора работа, за да се дојде до ова законско решение кое што го имаме уште 2000-та година се водеа јавни трибини, имаше дискусии, имаше дебата. 2001 година кога бев министер личниот став беше дека треба да почнеме со блага варијанта да допуштиме дополнителна дејност во рамките на здравствените институции во кои работат, со еден мотив тоа да помогне во опремувањето на тие институции.

Меѓутоа, низ јавната расправа, и нефункционирањето натамошно, ние дојдовме до законски текст кој поминал јавна дебата сеопшта.

За ова законско решение ние немаме дебата. Ова е понудено директно и образложено на начин кој не ми е прифатлив, а тоа е треба да бидам докажам како крвник, за да не ми се даде правото да можам дополнително да работам, многу едноставно.

Меѓутоа, со вакво законско решение што се нуди, се прави една крајна дискриминација. Ова е типична дискриминација. За да може некој да свати подобро што е дискриминација, ова е трговија со луѓе односно со докторите. Значи, ако ве вработат од 7 до 15,00 часот и сега со новото работно време од 8,30 до 16,30 часот, вие работите во таа здравствена установа, меѓутоа понатаму вие не сте свој човек, вие сте во феудот на Република Македонија во тој сегмент и не смеете да мрднете. Тоа е крајна дискриминација. Значи тоа се два елемента, дискриминацијата и јавноста е нарушена, воопшто немаме дебата. И, создавање на амбиент преку средствата за јавност на линч кон докторите. Ова да го види Хипократ од гроб што се случува во Македонија, тој ќе се прекрсти и ќе се откаже од медицината. Ова веќе нема врска со ништо. Не знам дали некој воопшто овде ја знае Хипократовата заклетва, само зборуваат за неа, но дали некој воопшто ја прочитал и знае за што се зборува и што во неа пишува.

Трето, се излезе со тоа убедување дека мора ваму или таму, гледате дека тоа е некој ја тропнал работата, ама сега нема каде. Работата никогаш не е ни толку црна, ни толку бела, секогаш има нешто измеѓу. Да бидам појасен, ќе дадам пример, за да можете да акцептирате за што станува збор. Имате приватна јавна установа Систина по гинекологија. Таму се прават интервенции вакви, такви, онакви, да не ги набројувам. Луѓето плаќаат или не плаќаат. Зошто? Затоа што господинот Синго кој е газда на национална осигурителна полиса на прави додатно осигурување од 9 до 99 евра, па ако се осигурате таму, може да ви биде платено во Систина вашето лекување. Значи, се оформи дополнителен фонд, а сега ние го уништуваме. Меѓутоа, од клинички аспект или од стручен аспект се прави операција на матка и сега можно е поради ваков или онаков процес, да не објаснувам стручно, да се повреди црево, можно е да се повреди мочен меур или нешто друго. И, сега, со овој закон дали се прави услуга на пациентите како што сака да се каже. Не се прави. Затоа што не можат да повикаат ни абдоменален хирург, не можат да повикаат ни уролог за да ја реши работата. Па, кој е интересот на пациентот. Во таа ситуација пациентот од компликација треба да умре. Значи, дали е тоа во полза на пациентите. Дефинитивно не. Меѓутоа, ова го зборував чисто за да можете да доловите за што станува збор. Работите еволуираат понатаму и се доведуваме уште во поапсурни ситуации да објаснуваме нешто што не може да се објасни. Се наметнува тезата дека низ дополнителната дејност докторите ќе се збогателе, па ќе носеле пациенти. Тоа ссе се регулира, такви работи со

регулатива се казнуваат. Ние што правиме, немајќи решение или немање на концепт или идеја како во подзаконски акт да се регулира односно да се отстрани проблемот, носиме закон со кој што проблемот го прелоцираме. Ова е стара пракса во законодавството македонско и сега од еден проблем имаме два проблеми. Јас ве убедувам дека ние ќе имаме уште повеќе проблеми. Кои други работи овде уште би можеле да ги напоменеме. Јас мислам дека понатаму преку амандмани и др. ќе оставам резерва да се повлече министерот или да ретерира во некои ставови.

Втора работа што не можеме сега да ја прифатиме како нормална или сугестивна, очигледно е дека текстот беше даден со додатна дејност само во својата матетичност. Меѓутоа, помина малку време, па сватија дека може во принципот на едукацијата, затоа што медицината не е таква како што некој сака да ја свати, туку таа е таква каква што е. Се свати дека во системот на едукација, може да се поремети нешто, па дадоа со договори во јавните здравствени установи. Сега, се исклучува практично т.н. приватна иницијатива или приватната иницијатива нема да се угуши во Македонија. Таа ќе доживее удар, меѓутоа таа на крај ќе ги земе парите од пациентите, но нивото на нејзиниот квалитет нема да бидат на завидно ниво на кое што треба да бидат. И, тоа ќе биде грешка на ова Собрание со изгласување на еден ваков закон.

Трета работа, збогатувањето на докторите. Ако работи додатно и ако плаќа данок на државата, тоа е во ред. Немојте да мислите дека некој многу ќе се збогати. Ќе ви кажам пример. Сите што овде зборуваме за Европа итн, па во 1994 година јас бев во Европа, а ден денес сум, затоа што во 1994 година од бившите југословенски републики бев првиот што влезе во Европската хируршка асоцијација на хирурзи. И, денес има еден претседател на ова Европско здружение кој што ова многу убаво го кажа или го сублимира во две реченици, а нив треба и вие да ги сватите, па затоа го цитирам: "На големи операции кои се со енорни трошоци се прави големо име, а на мали операции се прават пари". Со други зборови не може докторот енорно да се збогати и тоа да ви биде јасно. Дај боже да може енорно да се збогати ќе плати повеше данок. Меѓутоа, ако го изгласаме законот за рамен данок, тогаш повеќе пари ќе останат и за докторот, но пак ќе плати данок. И, да не ги редиме сите други работи, за кои ќе зборуваме и подоцна, мислам дека во најмала рака е лицемерно, господине заменик министер, од Владата до лекарите, дека тие можат во својата здравствена установа да реализираат додатна дејност. Зошто велам лицемерно, или е лицемерно или е непознавање, трето не може да биде. За да имате додатна дејност вие мора да обезбедите услови. Еден услов е она што е стручниот кадар, а го имате. Второ, мора да имате соби кои ќе бидат без бубашваби, со еден кревет. Ние имаме соби со 10 кревети. Па, да има телевизор и дел од опремата

која што вие ја немате, а мора да ја земете од друга страна. Тука претпоставувам го гледате тоа партнерство и да кажете. Но кога ќе стигне на ред овде, јас тоа не го гледам. Со други зборови, ајде покажете добра волја и јавно овде кажете дека за 6 месеци вие ќе ги средите овие услови, за да може додатна дејност да се реализира и во државните здравствени установи каде што работат лекарите на тој начин што примената на овој закон ќе ја одложите за 6 месеци. Да видиме дали сте вие тие кои реално сметаат дека тоа треба да се направи. Ако за 6 месеци дадете услови да се реализира, ќе го прифатиме, затоа што мене ми е сеедно дали ќе ја вршам здравствената дополнителна дејност ваму или таму од личен аспект. Меѓутоа, од државен аспект ако размислувам од ваша позиција, јас би дозволил на секој за да може тој бренд што го нарекувате бренд да помогне и во едукацијата и подигање на нивото и во приватните установи, што е подобар момент, одколку што е овој рестриктивен.

Сега, дел околу со што би се сложил со Главата во предлогот, а тоа е понатаму околу двојноста во управувањето. Јас мислам дека тоа е добро, меѓутоа имав и на Законодавно-правната комисија некои забелешки, кои претпоставувам дека можат да бидат прифатени.

Прва работа што треба да се прифати, овој нов тип на менаџирање, нема да даде никакви резултати, доколку не се измени односот на финансирање на здравствените установи. Во овој законски текст никаде нема ниеден збор за тоа како ќе бидат финансирани здравствените установи. Според тоа, менаџирање со пари, подразбира имање на пари. Менаџирање значи реализирање на услуги и наплата на услуги. Меѓутоа, за ова во овој текст не постои. Но и тука Владата мислам дека не е транспарентна, затоа што во јавноста сеуште немаме никакви показатели и никој од нас не знае како ќе бидат финансирани следната година здравствените установи, кажавме и буџет. Меѓутоа буџет на здравствена установа може се да значи. тоа е збиен паушал за една година поделен на 12 месеци. Значи, кои се параметрите и формите на буџетот, тоа никој не го знае. Тука е крајно нетранспарентно и не знаеме што се случува. Останува на наша надеж дека тоа ќе евалуира на нешто добро, но не знаеме што е. Но, да не дискутираме за она што би требало, кога ќе дојде на ред ќе дискутираме, иако заменик министерот најмногу се задржа на тоа како ќе биде изнаџирано. Нема да биде никако, ако остане истиот систем на финансирање на здравствените установи. Доколку се измени и доколку оваа игра, услуга и пари профункционира овој систем на менаџирање, не само што е погоден, туку по мене дури и обврзен на некој начин мора да се реализира. Во самиот систем има неколку грешки односно мислам дека не е доволно доработен и тука треба да обрнете внимание. За да бидам појасен, ова ќе го појаснам низ неколку примери.

Има два директори, од кои едниот е стручен директор односно човек кој ја знае медицината и кој треба максимум да ја знае медицината, а имате уште еден директор окој ја знае економијата и тогаш тие заедно ќе седна и ќе ги решат работите околу менаџирањето. Меѓутоа, стручниот директор на една здравствена установа добро е да има лиценца за да биде директор. Но, онака како што е направен законот, секој може да има лиценца кој ќе помине еден курс. Со други зборови, господине заменик министер, воведете критериуми и услови за да може некој да стигне до едуцирање да може да ја стекне оваа лиценца. Затоа што на овој начин како пример можеме да земеме на некоја клиника, можете еден човек кој е на специјализација, бидејќи има веќе пет години работно искуство, меѓутоа уште е на специјализација. Некои специјализации траат 6 години. Тој може едноставно да конкурира и тука нема законска пречка, може да добие лиценца и да биде директор, па политички вие ќе го наместите да биде директор итн. Министерот ги поставува директорите, тоа е факт и околу тоа не треба да се полемизира, еднаш треба да ни биде јасно дека е така, без разлика на формата конкурс. Меѓутоа, можно е да се случи човек кој што во кариерата е сеуште слаб, кој што стручно не е вешт, кој што стручно е зависен од постарите колеги во неговата средина, тој да им биде наметнат или тој да се постави во позиција да ја води стручната работа. Од тој човек тука веќе нема да биде ништо, ниту да биде директор, ниту пак ќе евалуира како што треба во својата кариера. Значи, во законот мора да поставите критериуми кој ќе бидат строги во тој стручен домен. Тие критериуми ќе бидат првиот филтер за да стигнете до правото да добиете право да посетите настава, која што настава ќе ве едуцира во менаџер.

Инаку, знаете што ќе испадне, тоа ќе биде само школа за лиценцирање и на крај таа ќе се сведе во школа од Јован Јовановиќ Змај, затоа што некој пилиштар може да положи, а не може да ја спроведе работата и да биде директор. Тоа, верувам, никој од нас не го сака, ниту вие како пратеници, ниту вие како Влада, ниту пак народот сака да има нестручна работа. Значи, критериумите треба да се заострат и за едниот и за другиот.

Трето, во тој домен наметнете и излезете пред јавноста, на кој начин ќе бидат финансирани здравствените установи. Ако тие здравствени установи, уште еднаш ќе повторам, продолжат да се финансираат на истиот принцип, со ова нема ништо да постигнеме.

Понатаму, оној дел што е околу глобите, тука не би расправал, јас мислам дека тоа е во доменот и на други законски регулативи, кои овде практично се имплементираат. Мене ме загрижи и Извештајот на г-ѓа Благородна, претседателот на Законодавно-правната комисија, која што она што ни беше дадено како материјал, каде што записникот е реално прикажан врз база на

дискусиите кои биле водени, меѓутоа воведниот заклучок каде што се кажува дека Законодавно-правната комисија констатирала дека нема уставни пречки за овој закон. Не, овој закон има максимални уставни пречки, дискриминација од прв степен сигурно и трговија со докторите и уцена со вакви законски норми. Ќе зборуваме за амандманите, мислам дека бев доволно сугестибилен за да ретерирате или да ги оставите некои работи понатаму низ амандманската расправа, па дури и општиот текст, да дојдеме до солидно решение. Благодарам.

Бесим Догани: Благодарам.

Збор има заменикот министер за здравство.

Владимир Лазаревиќ: Сакам да му се заблагодарам на доктор Оровчанец за неговото опширно излагање и претходно на пратеничката Весна Јаневска. Мислам дека многу остри зборови употреби доктор Оровчанец во контекст на законот и би се надоврзал само на неколку работи кои би сакал дополнително да ги објаснам. И покрај тоа што тој го критикуваше моето експозе во делот на одбраната на законите, неговото излагање беше насочено сосема од друг аспект. Не ја зафатив суштината на промените кои практично ќе следат во текот на наредниот период, меѓутоа, се задржа на неколку критериуми пред се во дополнителната дејност, значи работа која очигледно лично го засега.

Меѓутоа, сакам да одговорам на неколку работи.

Прво, во делот на приходите и поврзаноста со платите на здравствените работници, докторите и целиот персонал, приходите на Фондот за здравствено осигурување во 2002 година точно е дека биле 14 милијарди денари. Исто така е точно дека приходите на Фондот за здравствено осигурување во наредната година ќе бидат преку 16 милијарди денари и точно е дека се зголемени. Меѓутоа, она што е побитно да се каже дека колку се зголемени расходите, стапката на зголемување на расходи во здравството како резултат на зголемените здравствени потреби на населението е многу поголема од стапката на зголемување на целиот приход во Фондот за здравствено осигурување. Тоа е објективен проблем и ние ниту било која држава во светот не можеме да го следиме развојот на технологијата и потребите на граѓаните во однос на стапката на развојот на економијата, која во изминативе неколку години беше во катастрофална состојба.

Понатаму, во неговото излагање тој напомена дека се води линч против докторите и со тоа на некој начин чувствуваме обврска дека тоа Владата го организира. Видете, тоа е медиумска работа, ние како Влада едноставно присуствуваме и ја стимулираме дебатата, меѓутоа, ние не можеме да влијаеме на независни медиуми кој и како ќе го коментира ставот на одредени доктори. Тоа е друго прашање, тоа е прашање каде што треба вистински да се засегнат, дали одредена група на доктори и тоа што се случува треба да биде репер за сите здравствени работници. Јас неколку пати

потенцира дека она што фактички Владата сака да го направи е во интерес на најголемиот дел на здравствени работници. За да ги зголемиме платите на здравствените работници, ние треба да го стабилизираме здравствениот систем, затоа што сега не само што е нестабилен, туку едноставно се наоѓа во катастрофална состојба. Не постои здравствена установа во државата што не е задолжена. Преку 90 милиони евра ни должат болниците и сите други останати здравствени установи. Во изминативе три месеци само се трудиме да ги изгасиме пожарите што ги наследивме во изминатиот период. Тоа воопшто не е добро.

Сакам да се надоврзам на коментарите во делот на дополнителната дејност и дека ова е дискриминација. Ние прво не забрануваме на некој доктор да работи во матичната установа. Напротив, сметаме дека на овој начин, со овој закон ние ќе ја стимулираме иницијативата на докторите кои работат во јавниот здравствен сектор вистински да се фокусираат кон работата во своите матични установи, а Владата ќе најде начин како да успее да привлече капитал, да привлече инвестиции и да одвои дополнителни средства, односно да ја подобри апаратурата и условите. Тоа не може да се случи преку ноќ. Ако евентуално работите во некоја приватна здравствена установа, да речеме во приватна болница или во некоја друга приватна фирма и да сте само таму вработени, вие во договорот кој што го потпишувате со таа приватна здравствена установа ви стои клаузула секогаш дека во случај да ја напуштите работата од таа установа имате забрана да работите во друга дејност. Ова воопшто не е дискриминирачки закон, затоа што тогаш начинот на кој работат приватните претпријатија исто така ќе биде дискриминирачки. Ова е закон што ја стимулира конкурентноста, кој што ја стимулира иницијативата која што ја имаат докторите и вистински да ја направат внатре во установите и плус да им биде дополнително овозможено да работат. Примерот кој што го дадовте дека за некој лекар може да настане проблем и дека е потребно да се вика друг лекар од друг центар е несоодветен, заради тоа што во законските рамки точно се знае кои операции може да ги изведува одредена установа ако ги исполнува критериумите, ако го исполнува персоналот и може да работи на тоа. Ако не го исполнува, не може да работи.

Друга многу битна работа: видете, во изминатите неколку години во Република Македонија толку се зголеми приватната потрошувачка за здравството што таа денес изнесува преку 100 милиони евра. Што значи оваа приватна потрошувачка? Тоа не се само пари кои влегуваат во приватни здравствени установи, туку пари кои нашите граѓани ги одделуваат за се што треба да купат во болниците, за материјали, за лекови, за тоа што го нема. Практично преку овој закон сакаме да го спречиме одлевање на пари и да ја намалиме приватната потрошувачка која влегува во неформалниот сектор, туку да биде таа

регистравана, вистински да ја прифатиме и да ја признаеме како факт дека постои.

Во целина мислам дека коментарите не држат и дека Владата го предлага законот во интерес на граѓаните и дека тој е донесен врз основа на испитувања на јавното мислење. Имаме истражувања на јавното мислење каде што граѓаните го поддржуваат законот и каде што поголемиот дел од здравствените работници го поддржуваат. Постои еден мал сегмент што не е задоволен, меѓутоа, на крај ќе излезе дека и овој закон навистина ќе биде во нивен интерес. Благодарам.

Иван Анастасовски: Би сакал да прашам, пратеничката Авировиќ дали е за реплика на говорот на пратеникот Оровчанец и пратеничката Андоновска. Би оделе по тој редослед, а вие колега Оровчанец и пратеничката Јаневска ќе добиете реплика во однос на излагањето на заменикот министер. По редоследот има две реплики на говорот на пратеникот Оровчанец.

Прво, за реплика се пријави пратеникот Марија Андоновска.

Марија Андоновска: Благодарам.

Подоцна ќе се јавам за дискусија каде што ќе образложам зошто е потребно донесување на овој закон, а сега само накратко сакам да му реплицирам на почитуваниот колега, кој во еден дел од неговата дискусија вели дека поднесувањето на овој закон е лицемерно или непознавање.

Почитуван колега, ниту е лицемерно, ниту е непознавање, туку е имање цврста и силна волја да се реши проблемот во здравството, а воедно и да се заштитат пациентите. И вие имавте таква можност, но колку што се сеќавам, не знам од кои причини, претпоставувам ваши лични, не го сторивте тоа. Постои некој кој е решен да го стори тоа, дозволете и на оваа Влада да го направи тоа што вие не го направивте. Благодарам.

Иван Анастасовски: Kontra реплика една минута пратеникот Оровчанец.

Ѓорѓи Оровчанец: Пред некој ден го читав текстот на колумната на професор Фрчковски, а сега можам да потврдам дека професорот Фрчковски бил во право. Ова е типичен лицемерен болшевички изнесен адут за контра аргумент, а во репликата на господинот заменик министер ќе објаснам што е лицемерието, бидејќи немам повеќе време, контра репликата трае само една минута. Благодарам.

Иван Анастасовски: Благодарам.

Реплика за пратеникот Авировиќ.

Владанка Авировиќ: Благодарам.

Почитуван заменик министер, во исцрпните дискусии гледам дека за многу прашања во здравството навистина се таложеле долгогодишни проблеми и добредојдена е секоја дискусија од колегите кои се претставници од здравството. Почитуваниот колега Оровчанец начна две теми, а едната од нив секако оди во

насока на подобрување на состојбата, а тоа е менаџирање со два директори. Мислам дека од таа страна добро е решението, бидејќи сите треба да се согласиме дека досегашното работење во здравството не даде резултати во оваа област и сите негативни појави се појавија на површина. Се согласувам дека критериумите секогаш треба да се максимално добри, меѓутоа, самото менаџирање од страна и на претставник на здравствената установа и по правило би требало да биде економист бидејќи навистина таму има проблеми кои може да ги реши. Единствено нешто што треба секогаш да се држи како критериум, тоа е висок критериум и за двата директори.

Би начнала уште една работа, а тоа е: господинот Оровчанец рече во поглед во господинот Синго, само би му реплицирала една работа. Господинот Синго не е сопственик на осигурителна компанија, тој може да биде акционер. Ако нешто не е добро во осигурителните компании, тие се претставени со многу акционери и ми се чини дека во таа насока треба да ...

(Реакција од пратеници од ВМРО-Народна партија со зборовите: “Добро е, добро е”)

Само еден момент, јас мислам дека од страна на осигурителните компании сочинети од повеќе акционери добро ја менаџираат оваа работа, но само ќе споменам дека тие се сочинети од многу акционери, не поединечно. Тоа сакав да кажам дека осигурителните компании не се поединечни лица, и само во тој дел би реплицирала.

Иван Анастасовски: Kontra реплика има пратеникот Ѓорѓи Оровчанец. Повелете.

Ѓорѓи Оровчанец: Јас ќе се извинам што реков дека е газда, тој е еден од акционерите, а сите акционери се еден организам или газда. Меѓутоа, ова крајно позитивно го кажав затоа што сепак јас не сум болшевик, јас припаѓам на десницата во Република Македонија или пак на десниот центар во најмала рака.

Господине потпретседател на Собранието, барам реплика на зборувањето на господинот заменик министер, затоа што сигналот се губи со притискање на копчето.

Иван Анастасовски: Благодарам.

Јас ќе ве замолам да се пријавите и пратеникот Јаневска и пратеникот Никола Поповски имаат реплика на говорот на заменикот министер за здравство.

Реплика за пратеникот Ѓорѓи Оровчанец. Повелете.

Ѓорѓи Оровчанец: Господине заменик министер, на типичен начин сакавте да внесете инсинуација дека лично ме засега. Лично не ме засега, еве ќе ви кажам зошто. Мене како пратеник Собранието ми е матична установа и можам да работам каде сакам. Значи лично воопшто не сум засегнат.

Второ, кој е мојот интерес ќе ви кажам со следниот пример. За овие пет години како функционер редовно работам на мојата матична

клиника и до сега немам плата добиено ниту денар. Ако за овие пет години само хипофизи сум направил 50, на вашиот фонд но и мој фонд сум заштедил 2 милиони евра, кои не сте ги платиле за лечење на пациенти во Шведска, а јас не сум земал ниеден. Јас никогаш не сум се жалел. Меѓутоа, ова го докажува вашето лицемерие и дека сум во право, дека сте лицемерни еве уште еден доказ.

И трето, стоте милиони кои ги спомнувате, тие 100 милиони, приватните ако се формираат и ако за нив се плаќа данок, дали се 100 милиони е големо прашање, мислам дека тоа е само бројка која е кажана бомбастично за да се создаде впечаток. Таа не е реална и таа бројка е само за да се створи впечаток колку се трошат пари. Меѓутоа, поентата е во следната квака, која вие не сакате да ја сфатите. Ова е либерален капитализам. Има луѓе кои можат да платат здравствена услуга. Ако тие луѓе можат да ја платат својата здравствена услуга, тие своите трошоци не ги подмируваат во фондот. На тој тој начин еден сегмент на трошоци се префрла кај оние што можат да ја платат таа здравствена услуга, или со други зборови Буџетот кој е толкав колкав што е дава можност за поголем стандард на оние што се посиромашни да бидат лечени. Меѓутоа, болшевиците не го сфаќаат тоа.

Иван Анастасовски: Благодарам.

Следен за реплика е пратеникот Весна Јаневска.

Весна Јаневска: Господине заменик министре, јас сум професор доктор Весна Јаневска, сум ви била асистент, на колешката на која не и го знам името сум и била професор, а исто така и господин Оровчанец и бил професор. Тоа за почитта на функциите и на стручноста, бидејќи во овој закон и во овој момент јас и господин Ѓорѓи Оровчанец ја браниме вашата и нејзината струка. Значи не сме пратеници на ВМРО-Народна партија, но сме десно ориентиран и такви и ќе останеме и нема да трпиме влијание од коалиционите партии да се приближуваме кон него, ќе ја одржиме нашата десно ориентирана ориентација. Ние дискутираме, ние не сакаме ниту да ве понижиме вас со несоодветен говор во Парламентот. Ние ја поддржуваме оваа Влада и сме на таа линија, но станува збор за струка, првенствено станува збор за пациентите, се согласувам со вас. Вие пред некој ден ги укинавте договорите на секундарните здравствени станици, приватни, како што вие велите со фондот. Зошто? Распишувате тендер. Добро, тие поминаа некаква регулатива. Значи ако има приватна здравствена установа, тоа не значи дека пациентите таму не можат да се лекуваат како што се лекуваат во државните установи. Тоа не значи под дифол дека ќе мора да платат. Ако во приватните здравствени установи, односно тие со приватен капитал ги изедначиме и им дозволиме конкуренција, ама пазарна, на државните и приватните, немојте да ги убедувате пациентите дека таму ќе плаќаат. Не, нема да плаќаат, повторно Фондот ќе плаќа како што и до сега

плаќаше. За тоа зборувам. А во приватната здравствена организација која ќе ја отвори Минчо Јорданов или Камчев кои не се доктори, ќе работат квалитетни доктори, професори. Не сум лично засегната почитувани пратеници, јас по закон немам право приватно да работам. Не по овој закон, туку по еден безвезен правилник, под законски акт кој се влече со години наназад од бившата држава, иако секаде во Европа патолозите можат приватно да работат. Во Македонија ни еден патолог не работи приватно, значи нема такво нешто, ни еден патолог нема отворено приватна патолошка лабораторија. Воопшто не сум засегната, ама заради сето ова, простете, имам уште некоја секунда од времето, од мојата желба да и помогнеме на оваа држава особено во здравствениот систем, го дискутирам ова. Значи, не сум за негативен крај, негативен став, туку како професор на Медицинскиот факултет и со искуство од 23 години стаж, заедно со Горѓи Оровчанец и заедно со другите колеги доктори да дадеме придонес за здравството, а со тоа за граѓаните на Република Македонија. Нам ни е судбината таа, ние сме доктори и тоа ќе го правиме. Јас сум подобар доктор отколку пратеник и тоа сакам и да останам, ама државата тоа треба да го овозможи.

Се извинувам за пречекорувањето на времето.

Иван Анастасовски: Следен за реплика е пратеникот Никола Поповски.

Никола Поповски: Јас се јавив за збор и ќе зборувам не многу долго за оваа тема, меѓутоа, господинот заменик министер Лазаревиќ во својата реплика на крајот соопшти некои квантификации кои за мене се нејасни, се надевам дека зборуваше како што треба да се зборува во Парламент, односно прецизно и рече дека во приватното здравство во Република Македонија обемот на средства кој се троши е над 100 милиони евра. Претпоставувам дека знаете дека 100 милиони евра дури и во проценти е значителна сума, односно прецизно е 2%. Би сакал, иако гледам дека господинот Лазаревиќ не дава реплики на репликите од пратениците со што остава сомнеж дека тоа што како реплика се кажува од страна на двајца-тројца пратеници е во право, кога не го демантира, место за дебата е Парламентот. Меѓутоа, мислам дека изјавата внесе забуна или беше недоволно прецизна, за што ако е така, Македонија заедно со 18-те милијарди кои се одвојуваат од Буџетот и од фондот на Буџетот заедно - господинот Оровчанец направи лапсус и рече - 16 милиони се од Буџетот, значи заедно со Централниот буџет достигнува 17,5-18 милиони, а не само од Фондот - тогаш Македонија одвојува за здравството над 8%, бидејќи вие рековте над 100 милиони заедно со овие 300 милиони, кои се отприлика 300 милиони во јавното здравство. Ние знаеме дека таа ситуација не е точна, тоа не е ситуација ни во многу поразвиени земји, така што би сакал да бидете прецизни. Значи или е лапсус или да појасните што мислевте да кажете.

Иван Анастасовски: Благодарам.

Контра реплика има заменик министерот за здравство.

Владимир Лазаревиќ: Му благодарам на господинот Никола на репликата.

Прво, не го кажав така, туку кажав дека приватната потрошувачка во здравството во Република Македонија е проценета на повеќе од 100 милиони евра. Кога ќе се каже приватна потрошувачка, таа не треба по автоматизам да се подразбере како потрошувачка во приватни болници или во приватни амбуланти, туку сето она што граѓаните го одвојуваат од џеб за да ги задоволат здравствените потреби.

Благодарам на тоа што реагираше пратеникот Поповски. Имено, пред неколку месеци бевме на една конференција на Светската здравствена организација кога се засрамивме што Македонија во склопот на приватната потрошувачка во здравството, беше во групата на земји од скандинавскиот блок, значи со Данска и со Шведска. Поточно ние официјално цело време велиме дека 85% од вкупната потрошувачка во здравството е покриена со јавни пари, а само 15% се приватни трошоци. Владата на Република Македонија сака да признае дека постои приватна потрошувачка и дека таа ги осиромашува граѓаните, а тоа не е само во приватни болници, туку е во јавниот здравствен систем каде граѓаните треба да платат се од џеб. Благодарам.

Иван Анастасовски: Благодарам.

Следен за збор е пратеникот Борис Кондарко.

Борис Кондарко: Почитуван потпретседателе.

Ја користам приликата да ви посакам успешно раководење со седниците, во извршувањето на вашата нова функција.

Иван Анастасовски: Ви благодарам многу.

Борис Кондарко: Почитуван потпретседателе, почитуван претставник на Владата на Република Македонија,

Во дискусијата по повод измените на овој Закон за здравствена заштита, пред мене дискутираа двајца експерти за оваа област, двајца доктори. Значи, јас конкретно не сум запознаен од стручен аспект, со оваа проблематика, меѓутоа ќе дискутирам во однос на политиката на Владата со која се вршат измени и дополнувања на овој Закон односно целите и објектите што Владата ги прикажува во јавноста и што сака да ги прикаже. Меѓутоа, ние како опозиција имаме поинакви аргументи, поинакво мислење во однос на содржината на Законот и во однос на неговите решенија.

Ние генерално сме против измените, против решенијата во овој Закон и како партија нема да дадеме поддршка на Законот.

Една од работите која е највпечатлива и која Владата ја прикажала како реформа, а која јас сакам да ја прокоментирам, е воведувањето на измените за начинот на управување со јавните здравствени организации или установи.

Владата предлага од сега натаму да имаме по двајца директори што ќе имаат еднакви овластувања и еднаква одговорност и што ќе имаат таканаречен систем на врзани потпис, како што пишува во образложението на Законот.

Бидејќи не сум во тек со оваа проблематика, подготвувајќи се и читајќи го Законот за оваа расправа, од она што можевме да се исконсултираме и да се распрашаме како тоа функционира во други земји кои имаат поусовршени системи на здравствена заштита, никаде не најдовме ваков или сличен пример каде двајца луѓе имаат еднаква одговорност во раководењето со здравствените установи. Од што се состои поентата:

Секаде за да има успешно раководење, на што се повикува Владата во образложението на причините поради кои ги врши овие измени, мора да постои одговорност, мора да постои хиерархија и дефинирана одговорност, дефинирани ингеренции и овластувања. Сега тој систем се менува и се сака, покрај Владата, покрај нејзините аргументи, да се воведат таканаречен систем на взаемна контрола и со тоа да се зајакне одговорноста. Сепак, тоа се можеби еден дел од аргументите што не сум убеден дека се доволни за Владата да ги прикаже квалитативни или квантитативни промени со кои ќе се предизвика позитивен ефект и со кој ќе се надминат досегашните слабости, затоа што на пример се пренабрегнува фактот што ќе се случи во ситуација кога ќе се појави евентуален спор помеѓу овие два директори и како тој спор ќе се решава. Јас можеби не го прочитав добро овој закон, меѓутоа наредната точка е Законот за здравствено осигурување каде се говори за исти вакви решенија кои треба да се применат во Фондот за здравство. Да направам мала дигресија, таму пишуваше дека во случај на спор одлучува Управниот одбор на Фондот. Овде, исправете ме ако грешам, не забележав такво нешто. Значи не само што останува едно вакво прашање нерегулирано, како правна празнина во Законот, туку реално тоа во практичното функционирање на овие директори може да предизвика контра ефект, наместо протолкуваниот ефект на Владата. Може да се случи спор и да се блокира работата, дали за позначајни или за понезначајни прашања. Може да се случи спор од објективни или субјективни или човечки причини. Тие работи секогаш во Законот не можат да се предвидат. Затоа од тој аспект ова решение не е добро. Исто така не е добро затоа што наместо да се зајакне одговорноста, на ваков начин префрлувајќи си ја еден на друг одговорноста, може многу елегантно да се доведат директорите во ситуација, или целата институција, да се задскива одговорноста, или да се замаглува, да се кочи работата на самата институција и наместо да се предизвикаат позитивни промени, напротив, да се оди во нови дубиози и нови проблеми при работењето и функционирањето, а се разбира

интенцијата на Владата не е тоа туку напротив да се воведат некои попрогресивни промени.

Понатаму, во причините кои ги наведува Владата, во образложението, поради кое се предлага донесувањето на овој закон, меѓу другото се вели дека постои и суштествено влијае начинот и квалитетот на опкружувањето на здравствената заштита е последица, или е резултат на лошото раководење со јавните здравствени установи. Значи поентата е дека Владата констатирала лошо раководење со јавните здравствени установи. Можам и да се согласам. Навистина имавме проблеми во минатиот период и од овој карактер. Меѓутоа, ова имплицира нешто друго. Ако за 15 години во Република Македонија сме имале проблеми само со раководењето, тогаш се лажеме. Апсолутно тогаш Владата е во заблуда или сака нас да не доведе во заблуда затоа што проблемот во здравството и генерално во овие здравствени установи, не е само раководењето со здравствените установи. Тоа значи дека имаме сериозен проблем во функционирањето на здравствениот систем и организацијата на здравствениот систем воопшто, што не може да се надокнади или да се исправи само со сегментот на раководење и на управување со овие здравствени установи. Затоа Владата нема целосни анализи и нема целосни согледувања и аргументи кога ги дава овие образложенија. Затоа според нас овие образложенија не држат. Можеби сами за себе, вака напишани, значат нешто, меѓутоа кога ќе се направи некоја поопсежна анализа ќе се види дека ова не е доволно. Тоа е премалку и стои на стаклени нозе за една ваква сетриозна реформа што има намера да ја направи Владата.

Понатаму во образложението стои: “постои недостаток на профилирани кадровски капацитети во областа на менаџментот во здравството”. Тоа заслужува многу посериозен коментар. Тоа укажува на тоа дека Владата ги потценува прво здравствените работници, лекарите, сите оние кои раководеле до сега, во изминатите години, со јавните здравствени установи затоа што не може, дури и да имаме проблеми, дури и да имаме такви поедини случаи каде раководните кадри биле лоши. Не може сите раководни кадри да не чинат. До сега на никој во Република Македонија тоа не му текнало, сега на оваа Влада и текнало, пишува образложение или го претставува како реформа во здравството. Се разбира дека тоа не е така. Тоа е само еден изговор на Владата, несмасен изговор со што ги навредува здравствените работници. Покрај навредата на здравствените работници, тоа е загрижувачки проблем на државата. Значи ние немаме кадар што е способен, или што е одговорен да го преземе раководењето. Затоа, во овој закон не, меѓутоа во наредниот, што пред малку го спомнав, Законот за здравствено осигурување кај Фондот за здравство, можеби затоа предлагате еден од двајцата директори да биде и странец. Меѓутоа за тоа ќе зборуваме во наредната точка. Значи проблемот не може да се состои само во

тоа, како што го образложува, или како што наводно го детектирала Валдата. Не може да се зајакнува одговорноста со дополнителна обука или полагање на испит, како што стои во Предлогот на законот за оние раководни структури во здравствените организации. Отварањето на школи за директори не е решавање на проблемот во здравството, или полагањето на не знам каков испит и со тоа наеднаш ќе станат одговорни, постручни, вакви или онакви директори кои ќе направат реформа во системот. Морате да имате повеќе доверба во сопствениот кадар. Значи проблемот јас го гледам помалку од субјективен, многу повеќе од објективен карактер, затоа што оваа Влада ако има намера да се зафати со сериозни реформи, ќе мора да го реформира функционирањето на здравствениот систем за да може да дојдат до израз и раководните кадри. Врз основа на што ќе раководат ако им е системот ограничен, ако им е системот тој, се се врти во затворен круг и после ќе ги прогласуваме раководните кадри дека само тие не чинеле. Тоа не е реформа, пред се тука мислам на системот на финансирање за кој претходните дискусанти постручно говореа. Значи не може нешто да се менаџира кога сте ограничени со системот, или кога сте ограничени со финансиите. Тогаш и вашите субјективни можности се ограничени и така ќе се етикетаат луѓето во негативна смисла, што не е добро. Значи, само зајакнувањето на одговорноста, а одговорноста не зависи од тоа дали ќе има, или нема да се подобри или промени, ако има двајца директори. Одговорност може да имаат и кога има еден директор, меѓутоа, кога имате вистински реформи, вистински реформиран здравствен систем, што оваа Влада не го прави. Кога ќе кажеме за некои потези шминка на оваа Влада, не е доволен. Со ваков начин оваа Влада ги доведува во заблуда граѓаните во Република Македонија дека навидум прави нешто, меѓутоа и во овој закон како и во редица други закони што претходно, а и што ќе дојдат на дневен ред за расправа во Собранието, што веќе се ставени, наводно се фингираат, се измислуваат некои причини за да се направи измена и дополнување на законите, за потоа да се прикажат како реформи на оваа Влада, а всушност се протнуваат некои решенија кои се партиски политики на владеачката партија, што не е добро. На пример, ќе го поставам прашањето, како е можно, велите нема пари здравството, не може да функционира, немаме средства, ограничени се изворите на средства можностите и тн. Како сега на толку здравствени организации ќе поставите уште по еден функционер плус, уште по еден директор плус. За тоа дали не треба плата? Од каде ќе им ги обезбедите тие пари, тие функционерски плати? Дали тоа значи партизација во здравството, оваа Влада на ВМРО-ДПМН ветила или сака да си згрижува партиски војници, или ветила некои функционерски места, па наоѓа начин како да отвори нови функционерски места. Ние како

опозиција имаме право и да ве критикуваме и да се сомневаме и да ја предупредиме и алармираме јавноста, да ја разобличиме можеби вашата политика. Дали зад ваквиот предлог се кријат искрени намери за реформи, или можеби обид за партизација преку директно поставување на партиски луѓе, бидејќи отварате голем број на директорски, функционерски места. Како ќе им објасните на граѓаните дека наместо да правите реформи, да наоѓате пари, да се зголемат платите на здравствените работници, на докторите, за нив пари ќе нема, а пари ќе има за нови функционери, нови директори. Тоа ќе мора да го објасните пред јавноста. Затоа е опозицијата тука за да ве потсети за сите ваши лоши потези. Како што наоѓате пари, како Влада, да ги рекламирате реформите, меѓу кои и оваа реформа, бидејќи го опфаќа здравството, според вас, за силни медиумски кампањи за кои се тршат огромни суми на пари, а да нема пари за покачување, да речеме на платите, или вие во образложението говорите дека овој закон или овие измени се темелат на начелото на солидарност на кое е заснован здравствениот систем. Ова ли е солидарност? Солидарност ли е кога некој ќе си се постави, ќе отворите нови директорски места, по два директори ќе ставите, а за пациентите и за докторите, за нивниот статус, за здравствените услуги на пациентите, за платите на докторите, никој не мисли. Или, солидарноста е само еднострана, од страна на докторите и пациентите, за владеачката партија да има пари за да си постави нови директори. Тоа не е начело на солидарност во здравствениот систем. Да ве потсетам, тие се токму тие, едни од тие структури на луѓе во општеството меѓу кои, гласаа за вас и ве доведоа на власт и така вие да им одговорите, тоа не е добро за граѓаните на Република Македонија.

Понатаму во вашето образложение, го добивме малку со задоцнување вашето експозе, не успеав од таму да извадам цитат, меѓутоа додека говоревте, забележав извадоци од ваши цитати, се извинувам, можеби нецелосно и можеби ќе звучи вадење од контекст, меѓутоа, извинете господине заменик министер, на моменти во вашето експозе говоревте, некој пред мене рече, како за реформи генерално во здравствениот систем, а не во овој закон, па дури, според мене, излегувавте и од рамките на здравството, говоревте за некои работи кои воопшто немаат врска со здравствениот систем, а најмалку со овој закон. Ќе извадам неколку цитати.

Рековте, ќе била пофлексибилна администрацијата. Немам коментар.

Понатаму, овие измени на Законот претставувале "ново движење во Република Македонија". Немам коментар ни за ова.

Исто така, уште еден цитат каде кажавте дека со ваквите реформи, претпоставувам се мисли на раководењето, нема да се прават непродуктивни трошоци на пример за мазут, парно, како што вие спомнавте. Не знам колку ви е за верување, кога

сме кај мазутот, можам да ве потсетам, како се поставивте за набавката на мазутот за ТЕЦ Неготино. Тоа беше класична спогодба во четири очи, што е многу сомнителна и штетно за Република Македонија и како ги потрошивте, под кои околности тие огромни суми на пари. Значи не држат вода вашите образложенија.

Кога сме веќе кај одговорноста, одговорност може да има само и со еден директор, до колку сакате и до колку направите да функционира системот и до колку направите реформа во системот и до колку се потрудите да обезбедите негово имплементирање и функционирање, до колку обезбедите санкционирање и тн. Тоа е одговорност. Инаку се друго е фарса, се друго флоскули дека наводно со два директори, па луѓето што не слушаат ќе помислат, овие сега прават некоја голема работа, пиле не може да им пролета, два директори. Нема врска. Само може да се задскрие одговорноста, или да се релативизира така одговорноста. Ако сакате да профункционира системот ќе инсистирате на одговорност, ќе покажете со прст, се разбира со аргументи до колку некој не работи како што треба, не работи на законски начин или не дава резултати во работењето или менаџирањето со здравствените установи.

Исто така, потребен е организиран систем, а до колку има организиран систем тогаш резултатите нема да останат. Затоа уште еднаш ве повикувам и за овој закон, меѓутоа и за сите останати како Влада да, навистина, ако сакате да се посветите на реформите, да ги правите на вистински начин и да ги правите навистина во името на граѓаните, а не да се задскривате зад граѓаните и да продавате демагогија и фрази и да прикажувате во вашите реклами дека нешто правите. Започнавме ова, започнавме она. Во ред. Започнавте, меѓутоа гледајќи ги образложенијата и гледајќи ја суштината, кога ќе се слушне и другата страна, кога ќе се слушнат и аргументите на опозицијата, работите не испаѓаат така розови како што сакате да ги прикажете.

Од сите погоре наведени причини, пратеничката група на СДСМ нема да го подржи овој закон. Благодарам.

Иван Анастасовски: Ви благодарам.

Пред да му дадам збор на заменик минситерот за здравство, би сакал да прашам дали пратеникот Трајанов Павле е за реплика? (Да).

Дали пратеникот Грозданов Цветко е за реплика и пратеникот Ташева Виолета е за реплика? (Да).

Збор сега има заменик министерот за здравство, повелете.

Владимир Лазаревик: Благодарам.

Сакам да му се заблагодарам на господинот Кондарко за неговиот придонес во оваа дискусија. Тој кажа дека не е експерт, меѓутоа секаков тип на придонес е добредојден.

Видете, ќе се надоврзам на неколку работи, бидејќи мислам дека тие беа главната грижа што ја изрази господинот Кондарко.

Прво, ние, како Влада, за разлика од поранешната Влада сакаме да ги признаеме недостатоците што постојат во нашето општество. Јас имам дипломирано на Медицинскиот факултет. На Медицинскиот факултет, во нашата едукација немаме менаџмент. Ако се случило да некој од назначените директори, поранешните директори биле успешни менаџери, не е тоа врз основа на едукација, туку врз основа на лична способност. Меѓутоа, тоа е спорадично искуство. Она што е најбитна карактеристика е дека за време на програмата за менаџмент, најголем број на луѓе за прв пат се запознаваат со концепти, тие до сега не ги ни знаеле дека постојат такви работи. Тоа го признаваат. Можете да ги прашате. Потезите што ги прави оваа Влада, ние секојдневно се потсетуваме на лошите потези од минатата Влада. И тоа повеќе пати во текот на денот, заради тоа што не постои установа во здравството што не бара секој ден само пари да и се дадат, бидејќи е презадолжена. Тоа е објективен наследен проблем. Акомулиран со години. Особено во изминатите неколку години.

Воведувањето на два директори не значи дека ќе го зголеми трошокот на здравствената установа, затоа што голем број од тие луѓе веќе работат во установите. Значи, ние сме ги зеле врз основа на јавен конкурс аплицирале луѓе кои работат во здравствените установи и веќе се таму на некакви позиции. Меѓутоа, сакаме одговорноста да ја издигнеме да не може стручниот директор без потпис на економистот да донесе одлука што може да направи финансиска загуба за здравствената установа.

Конкретно, токму ова е она движење што го говорам. Целта е со воведувањето на менаџмент и оваа законска промена да се направи промена во начинот на размислувањето и промена во начинот функционирањето, како работи системот. Дека средствата се ограничени, дека потребите што ние треба да ги дадеме за граѓаните се лимитирани. Ние не можеме да ги задоволиме секому интересите. Можеме да ги задоволиме на најголем број луѓе. Затоа е потребен менаџмент. За тоа е потребна едукација. Ова е едукација што практично стимулира дискусија и јавна дебата. Исто како што вие, еве, се вклучивте во оваа стручна дебата. И, тоа е добро. Меѓутоа, во секој случај, коментарите дека ние сме имале успешни менаџери, да имавте успешни менаџери немаше да имаме 90 милиони долг во болниците. Благодарам.

Иван Анастасовски: Благодарам.

За реплика се јави пратеникот Младеновска-Ѓорѓиевска Мери. Повелете, три минути реплика.

Младеновска-Ѓорѓиевска Мери: Јас го подржувам процесот на едукација и потребата од континуирана едукација, не само во сферата на здравството, туку и во другите сфери, за многу прашања што се од значење за граѓаните и за државата. Но, не се согласувам со начинот на едукација што го спроведува оваа Влада.

Заменик министерот го спомна курсот за менаџмент, организиран за доктори. Но, да се потсетиме сите, а власта тоа најдобро го знае, кои беа условите да некој влезе да се едуцира на овие курсеви. Тоа беше партиската припадност на партиите кои го сочинуваат владеачкото мнозинство во Парламентот. Мислам дека селекцијата правена исклучиво на тој начин, со елиминација на сите кадри кои ги имаат и завршено студиите, но кои имаат остварено резултати со својата досегашна работа, не не води никаде. Тоа, напротив, значи промовирање само и исклучиво на партиски кадри.

Можеби имало и по некој залутан, кој е професионалец, но знам дека и за овие луѓе се правени дополнителни напори да се открие како усеале да влезат и дека не би било допуштено во иднина тоа да се случува.

Значи, јас сум за едукација, но не на овој начин како што тоа го прави власта.

Иван Анастасовски: Благодарам.

Следен за реплика на говорот на заменик министерот за здравство е пратеникот Јаневска Весна, повелете.

Весна Јаневска: Благодарам.

Секој процес на едукација е корисен, особено ако го водат еминентни стручњаци и од земјат аи од странство.

Но, во однос на здравството и менаџирањето во здравството, јас би сакала да направам јасна разлика. Докторите кои во ваков систем на двојно менаџирање, еден кој ќе биде финансиски менаџер, а еден кој ќе биде стручен менаџер, во суштина се одговорни за стручната работ ана клиниката и нивната едукација во ваков концепт што ја сго кажувам во моментот е веќе и спорна, дали треба или не треба.

Ако тој е тука да ја организира здравствената дејнсот, што нема никаква врска со менаџирањето во финансискиот дел, големо прашање е дали треба да биде присутен и дали е неопходно да биде на овој курс.

Зголемувањето на знаењето, секако е добро. Може да биде корисно. Но, во секој случај сметам дека од тоа, дали ќе го помине или не овој курс, не зависи како тој ќе ги организира. На пример, бидејќи е згодно да се зборува за хирургијата, како ќе ја организира хирушката дејнсот, операционите сали, инструментарките, конците, типот на конци, газите. Тој е тука да му каже на другито менаџер што се му е потребно. А, должност е на овој кој се занимава со финансии да ги знае регулативите ид а знае на кој начин да обезбеди се што е потребно.

Еве, сега со Оровчанец разговараме, курсот го спроведува Медицински факултет. Мислам дека луѓето се обиделе да направат некаков компромис. Во суштина, ако едукацијата е во областа на законодавството или менаџерските способности, тоа треба да го прави Министерството за финансии. А, она што е поминато на Медицински факултет, кој е тој, јас

отворено прашувам, без и малку скромност, кој е тој кој ќе испрашува еден бивш минситер господин Ѓорѓи Оровчанец или еминентен стручњак како што е Живко Поповски, одбрав и од мојата партија, за да не се најдат другите засегнати.

Ова е исто така место каде што би можело да се поразмисли малку и евентуално да се изреагира некако посоодветно. Ви благодарам.

Иван Анастасовски: Благодарам.

Една минута контра реплика за заменикот министер.

Владимир Лазаревиќ: Благодарам на професорката Весна.

Видете, зошто ги едуцираме, тоа беше главната компонента, зошто ги едуцираме и докторите, а не само менаџерите.

Видете, тие имаат проблем во меѓусебната комуникација. Мора да се разберат. Вака не се разбираат. Докторите бараат се да им обезбедат на пациентите, а економистите велат дека имаат ограничени средства. Комуникацијата помеѓу нив е многу битна.

Ова е многу битно за испитот ако може само накратко да кажам. Нема никој никого да испрашува. Тоа е концепт на испит што ќе се полага на компјутер, со прашања со повеќе одговори, еден е точен, никој никого не испрашува. Прашањата ги создаваат професорите на Медицинскиот факултет во соработка со странските предавачи.

Ова е за прв пат во Македонија да имаме академска подлога на една едукација. Тоа беше целта. Ова го организира Школотото за јавно здравство во склоп на Медицинскиот факултет. Практично има академска подлога. Тоа е многу битно. Тоа не е Министерството за финансии. Нема потреба од владини институции. Ова е академска програма што ќе биде континуиран аи понатаму.

Иван Анастасовски: Благодарам.

Прв за реплика на говорот на пратеникот Кондарко Борис е пратеникот Трајанов Павле.

Повелте господине Трајанов.

(Коментари во салата дека пратеникот Кондарко не е присутен и дека нема да слушне)

Ќе слушне, ќе слушне.

Павле Трајанов: Добро, веројатно брзо, сигурно има обврски.

Видете, мислам дека господинот Кондарко дискутиреше околу тоа, околу реформите во здравството. Јас исто така мислам дека 15 години го реформираве здравството, но ефекти до сега нема.

Оваа Влада има мандат да направи нешто конкретно и резултатите од тие реформи да бидат многу ефектни и да се почувствуваат многу брзо, пред се во подобра и поквалитетна здравствена заштита.

Само сакам да го потсетам господинот Кондарко, некаде 2002 година кога дојдоа на власт, јавно искажуваа проценки дека од Фондот за здравство се одлеваат во приватни џепови некаде од 60-70 милиони евра годишно. Според оценките што ги правевме во текот на кампањата, тогаш имаше проценка Здружената опозиција "За подобра Македонија", дека тој износ достигнува некаде до 90 милиони евра.

И тогаш и сега тврдам, ако е тоа така, ако тие проценки се точни, ако 2002 до 2006 година, криминалот или корупцијата, зборувам за одлевање на средства од Фондот, ако тогаш тоа се спречеше, ќе се исплатеше и долгот од 90 милиони евра. Но, ќе остане некаде околу 150-160 можеби милиони евра за развој на здравството, за реформите и за сето она што е неопходно.

Сакам да укажам дека, можеби тоа што се предвидува како систем на двојна контрола, посебно во Фондот за здравство, можеби ќе се намали можноста за коруптивно однесување, бидејќи на тој начин ќе се заштедат огромни средства и навистина ќе започне реформа во здравството. Само во таа функција можеби е добро да обезбедиме двојна контрола на трошењето на парите.

Затоа што јас, исто така, не се согласувам дека докторите, систе во целина се корумпирани, дека се корумпирани оние кои имаат силно влијание на делењето на средствата, а тоа е директорот на Фондот за здравство, неговите заменици и помошници, минситерот за здравство, заменикот, државниот секретар, но пред се претседателите на политичките партии кои имаат влијание на кадровската политика.

Ако со оваа, а мислам дека е расчистено со доаѓањето на новата Влада, дека таа најави жестока борба против корупцијата и криминалот, секаде и овде, посебно во здравството, тогаш ќе го разрешиме проблемот.

Широката корупција што е присутна насекаде, мислам дека не може да се реши на друг начин, освен ако докторите, специјалисти, врвни специјалисти не примаат иста плата и во јавното здравство и во приватното и ако се направи систем на наградување според квалитетот на извршената работа, а не да бидат платени сите по 20 илјади денари плата. Благодарам.

Иван Анастасовски: Благодарам.

Следниот за реплика е пратеникот Грозданов Цветко, повелете.

Цветко Грозданов: Благодарам.

Почитувани колеги,

Морам да го изразам своето задоволство што СДС конечно изразува една загриженост околу овој закон за здравство, од причини што ете, ќе кажам, загриженоста најповеќе оди кон можноста за примање нови кадри или непознавањето добро на Законот што се предвидува.

Не станува збор за приамње на нови кадри или на партиски кадри како што беше вообичаено во претходниот период. Станува збор за обука на оние кадри кои веќе работат во институциите. Да се обучат за нивно добро менаџирање во областа на здравството.

Ова што оваа Влада го прави сега е чекор напред околу обуката и усовршување на знаењата, околу она што целиот свет се залага, тоа е менаџирање во областа на здравството.

Не би сакал да спомнувам зошто и како е сега загриженоста. Дали е загриженоста дека минситерот веќе или бившиот министер Владо Димов не ќе може да подарува огрлици, накит, па сега ќе можеме да ги регулираме, со двајцата директори кои ќе бидат, не ќе можат да си дозволат и да си приуштат и тие за 8 Март да подарат такви подароци, затоа што ќе може да биде контролиран едниот од другиот. Врзаноста на потписите и она што се нарекува можност за соработка, заменик минситерот кажа само дека е подобрување на односите меѓу економистите и односите помеѓу лекарите, како би можеле подобро да менаџираат со здравствените установи.

Уште еднаш ќе кажам дека е добро што се изразува една загриженост од СДС, затоа што во периодот во кој што владеа во здравството, толку лошо владеа што здравството претставуваше најслаб сегмент или црна точка во нашиот Буџет, во Буџетот на Република Македонија. Благодарам.

Иван Анастасовски: Благодарам.

Последен за реплика е пратеникот Ташева Виолета, повелете.

Виолета Ташева: Благодарам.

Почитуван претседателе,

Мојата реплика се однесува на пратеникот Кондарко во делот на едукација за испит за директор.

Очигледно, почитуваниот колега го менува ставот, зависно од тоа дали е од позиција или опозиција. За негово потсетување, ист ваков дел, во законите за основно и средно образование, воведена е едукација или, популарно кажано, лиценца за директор, каде што се бараше покачување на степенот на професионализацијата во вршење на раководна функција менаџер на дадена установа. Сега е загрижен како ќе бидат навредени луѓето кои работат во здравствените институции со воведување на една ваква потреба од едукација за извршување на ваква функција во делот на менаџирањето со институциите, што ценам дека е крајно контрадикторно и крајно непрофесионално гледање.

Потребата од воведување на ваков член во законот, сметам дека е за поздравување. Таа треба да се подржи и овој Предлог на закон треба да се изгласа. Единствената разлика е што едукацијата за директори во основните и средни училишта се правеше на сметка на државата.

Овде, во здравствените установи, таа паѓа на товар на кандидатот. Благодарам.

Иван Анастасовски: Благодарам.

Следниот за збор е пратеникот...

(Пратеникот Азис Положани бара збор да одговори на репликата или збор бара за реплика).

Не може. Вие сте пријавени за збор. Кога ќе дојдете на ред.

(Патеникот Азис Положани инсистира на реплика или контрареплика).

Не, нема простор за реплики на говорот на пратеникот Кондарко.

Следен за збор е...

(Пратеникот Азис Положани инсистира да добие збор, процедурално).

Ајде, процедурално, повелете, да видиме во што е прекршена процедурата.

Азис Положани: Прво да ви упатам честитки, потпретседателе.

Ќе користам процедурално, но и ќе се надворзам со реплика за да се дообјасниме. Имено, беше поврзано образованието на директорите во здравството со образованието или подготовката за директори во здравството и образованието. Тука е проблемот. Со Законот за основно и средно образование точно е кажано кој и како може да се пријави и да се школува, без разлика дали ќе биде директор или не. Јас се надевам тука беше проблемот во овој дел и затоа интервенирав со амандмани, за што ќе зборувам кога ќе дојдат на ред. Не е уредено кој има право да се јави не во првиот момент тие што се нашле директори, туку и понатаму дали некој има и како има затоа што мислам дека е потребна едукација за сите. Од тој аспект мислам дека тој закон има празнина за кој јас прифаќајќи ја потребата за регулирање или дорегулирање на оваа материја предложил амандман кој мислам дека поефикасно ќе ја уредува материјата.

Од друг аспект тука се зборува за корупција во здравството, криминал, сигурно дека тоа го имаше и затоа на некој начин некои работи останала на тоа ниво.

Но, не би сакал и мислам дека самото Министерство не смее, макар и Владата во целина, да пристапи кон реформи во здравството само од аспект на борба против корупција и криминал.

Тоа е еден сегмент и еден момент кој ги оптоваруваше овие состојби, но поголем проблем е несоодветното прилагодување на нашиот здравствен систем и здравствените политики во однос на новите потреби, па макар и научни сознанија и други аспекти кои на граѓаните им требаат во овој социјален контекст кој ние го имаме. Мислам дека тоа е најголем предизвик и ако тука треба да направиме, системски мерки, да успееме во подобри и поефективни политики во овој контекст, мислам дека тогаш можеме да

кажеме дека сме направиле нешто подобро во однос на здравството.

Благодарам.

Иван Анастасовски: Ова не беше некоја процедурална забелешка, меѓутоа, гест на добра волја, колега Положани.

Процедурално Виолета Ташева, повелете.

Виолета Ташева: Процедурално, репликата на господинот Положани не може да биде на мојата реплика и затоа реагирам. Процедурално нема право да даде реплика на мојата реплика затоа што во дискусијата на пратеникот Кондарко не се спомна компарацијата со законите за основно и средно образование, тоа се спомна само во мојата реплика.

Благодарам.

Иван Анастасовски: Ја прифаќам вашата забелешка, меѓутоа, јас реков, ова беше гест на добра волја по однос на процедуралното од колегата Положани.

Продолжуваме понатаму, следен за збор е пратеникот Јован Гинев, повелете.

Јован Гинев: Благодарам потпретседателе, почитуван потпретседателе, почитуван заменик министер, колеги и колешки пратеници.

Денес на дневен ред е измените и дополнувањата на Законот за здравствена заштита кој е реформски закон.

Не постои идеален закон за здравствена заштита кој ќе ги исполни желбите и на давателите на услуга и на корисниците на услуга. Таков не постои. Меѓутоа, со ове измени во законот за здравствена заштита ќе се стави една правна рамка за регулирање и изедначување на јавното со приватното здравство. До сега, со претходниот закон, без измените, имавме нелојална конкуренција меѓу приватниот сектор и јавното здравство.

Со оглед на состојбите во здравството Владата на Република Македонија во насока на подобрување на истата во Предлог законот за изменување и дополнување на Законот за здравствена заштита меѓу другото предвидува две значајни измени.

Првата измена се однесува на структурата и работењето на работоводниот орган кој се состои од две лица односно од двајца директори кои ќе работат врз принципот на врзани потписи односно ако актот или финансискиот документ е потпишан само од едниот, ќе се смета дека истиот е непотпишан и невалиден.

Во однос на критериумите за избор едниот треба да има завршено високо образование од областа на медицината или стоматолошките науки, а другиот високо образование од областа на економските науки или соодветна област, не помалку од пет т.е. од три до пет години работно искуство во соодветната област и положен испит за директор.

Покрај овие услови, дополнително треба да понудат најквалитетна програма за работа на јавните здравствени установи. Додека во членот 7 е уредена постапката за изменување и разрешување, нивната подготовка и начинот на полагање на испитот за директор цел на овој закон е да обезбеди подобрување на раководството на јавната здравствена установа во сите аспекти стручно медицински, административни, финансиски, етички и други, кој ќе обезбеди поквалитетни здравствени услуги за граѓаните.

Една од придобивките на овие измени е двојната контрола на работата на двајцата директори и тоа меѓусебна контрола со право на непотпишување на акт и од страна на министерот за здравство на кого му поднесуваат извештај за работата на секои шест месеци.

Ваквиот начин на тимско-стручно раководење во јавните здравствени установи се очекува да има позитивни резултати.

Од говорницата слушнавме дека никаде во светот вакво менаџерско управување не постои. Не е точно, јас верувам дека и меѓу нашите колеги кои се врвни професори имаат престојувало во установи надвор од државата, од тие сум и јас во далечната 1978, 1979, 1986, 1987 во Германија каде на сите институции каде јас престојувал, покрај стручен директор постоеше и директор кој ги ргулираше работните односи или економскиот дел. Тој беше или правник или економист. Да не зборуваме дека ова е новина во здравството кај нас и дека е прв експеримент.

Стручниот директор си ги извршува исклучиво стручните работи, а финансискиот директор финансиските работи. Нема ништо злонамерно во намерата на Владата да воспостави ваков менаџерски тим во иднина.

Втората измена се однесува на дополнителната дејност на здравствените работници. Имено, членот 4 од Предлогот предвидува дека здравствениот работник вработен во јавна здравствена установа може да укажува здравствена услуга и во друга здравствена установа која е регистрирана за истата дејност врз основа на договор меѓу Јавната здравствена установа во која е вработен и Јавната здравствена установа во која укажува здравствени услуги.

Ваквиот тип на работење е исто така застапен во германскиот систем каде еден тим професори може надвор од работното време сабота или недела да работат, да оперираат во друга Јавна здравствена установа со договор или приватна, се едно, но со посебни договори за кои 70% од приходот го зема за себе, а 30% за установата во која работи.

Доколку не се почитува оваа одредба се предвидуваат казни мерки кои не се поволни ниту за здравствените работници ниту за приватните здравствени организации во која ќе се најде здравствениот работник.

На обавување на дополнителна дејност од причини казни за здравствениот работник во одземање на дозвола за работа, со затворање и забрана за работа на приватната здравствена организација.

Оправданоста на ваквиот предлог ја гледам во следните придобивки:

Конечно ќе настапи изедначување на Јавните здравствени установи со приватните здравствени установи каде до сега не беше случај. Зошто го велам ова? Приватната здравствена организација во склопот на своето работење е должна т.е. таа сама за себе купува простор, ги плаќа сите придонеси на државата, го плаќа медицинскиот персонал, опремата и просторот, за разлика од дополнителната работа која колегите од јавниот сектор користат државни институции, лаборатории, апаратура и насока на пациентите кон приватниот сектор, што мислам дека прво ништо не се регистрира во тој дел, не се плаќа данок на државата, одлив или двојно трошење на средствата од Фондот од една страна за пациентите кои треба да бидат лекувани во јавните здравствени установи од една страна, а од друга страна одлив на парите од пациентите кон услугата која ќе ја пружат истите здравствени работници, но не на своето работно место, туку надвор од него или во приватната здравствена организација.

Значи, да нема недоразбирање. Со овој закон ќе се регулира таа рамка и тоа е целта на Владата која ги прави напорите да ја обезбеди таа рамка, да воведат правен режим кој до сега не постои.

Стравувањата кои ги слушаме од медиумите и во различните пишани и електронски медиуми дека сручниот кадар во ваквиот дел ќе се намали т.е. ќе избега од Клиничкиот центар. Па, нека повелат господата професори имаат алтернатива. Да ги прашаме нив со чии пари се едуцирани до сега. Фондот за здравство, државата инвестирала во нивното образование, во нивната струка, дали е во државата или надвор од државата, не е важно, важно е дека е основен кредитор Фондот за здравство или парите кои работникот или пациентот ќе ги одвои за сите нив.

Приватните болници ги ангажираат хонорарно, но прашање е дали би ги ангажирале трајно, затоа што трајно ангажирање во работен однос во приватните здравствени установи треба да обезбеди големи плати, но не е сигурно дали ќе има толку работа. На Клиничкиот центар има доволно кадри, па и врвни, не е можно сите да преминат во приватните здравствени организации затоа што немаат таков капацитет кој ќе ги прибере врвните кадри да работат во приватните здравствени установи. Дополнителната дејност на врвните здравствени работници во приватното здравство можеби ќе им обезбеди дополнителни финансиски средства, но од непроценлива вредност е времето што тие врвни кадри ќе го изгубат во дополнителната работа кое им е потребно за континуирано едуцирање.

Решението за високостручниот кадар го гледам во посолидни плати, солидна опрема на Клиничкиот центар и конечно во членот 4 кој предвидува дека здравствен работник вработен во јавна здравствена установа може да укажува здравствени услуги од друга здравствена установа која е регистрирана за истата дејност врз основа на склучен договор меѓу јавната здравствена установа во која е вработен и јавната установа во која ќе укажува здравствена услуга. Благодарам.

Иван Анастасовски: Ви благодарам почитуван колега.

Бидејќи овде завршува денешната сесија, продолжуваме утре во 11,00 часот.

Ви благодарам.

(Седницата прекина со работа во 18,00 часот)